

CATALUNYA

REVISTA SETMANAL

Muntaner, núm. 22. ♦ Número solt, 25 cts; -l'any 10 ptes.; trim. 3 ptes. - Estranger, 15 ptes. l'any.

Any VII

Barcelona 15 Novembre de 1913

Núm. 315

SUMARI

La victòria de la "Lliga"

La victòria de la «Lliga».

La R. P. i les eleccions del diumenge, per KARL.

La crisi de l'Estat.- Mr. Lleó Duguít, per JOSEP M. GICH.

El Tresor, per JOSEP CARNER.

El Sant Pare i la cultura dels catòlics, per F.

Memorable tragedia, per JOAN ALZINA I MELIS.

Tornant del festeig, per JOSEP LLORNART.

Joan Bonell Nicolau, per FRANCESC PUJOLS.

La reculada de l'anticlericalisme. - A Italia.

«Lletanies profanes» den Carles Soldevila, per CARLES DE MONTGOL.

El Revisor. - Comèdia en cinc actes de Nicolai V. Gogol. (Trad. C. R. B.)

Primer Congrés d'Art Cristià a Catalunya. - Ofici espiritual de l'Art. (Acabarà).

De la premsa

El problema interior de l'U. F. N. R.

Las estatuas y la decadencia, per MIGUEL S. OLIVER.

Acaba de sortir

DRET CATALA

Obra nova

Qüestions Civils, estudiades segons nostre Dret per Lluís de Peguera, extractades per Francesc Maspons i Anglasell.

Extracte de la doctrina civil de Peguera anotat amb la Jurisprudència catalana.

Com era d'esperar, la «Lliga Regionalista» ha obtingut en les eleccions municipals del passat diumenge, una esclatant victòria. Aqueixes eleccions han posat ben bé de manifest que no hi ha a Barcelona altra força capaç de combatre seriosament i eficaç el terrouxisme, més que la «Lliga Regionalista». És l'única organització política en la qual pot confiar la ciutat contra la turba de metecs qui la deshonorava. Fins sos contraris lleials i amics de Catalunya l'anyorarien si arribés a faltar, perquè ella ho sosté tot, i sos elements són l'ànima veritable del Catalanisme i de tota empresa d'elevació patriòtica.

La «Lliga» es disposava aquesta vegada a continuar la seva gloriosa història, fent penetrar dins a l'Ajuntament l'alt esperit que avui anima la Diputació de Barcelona, model de corporacions honrades i dignes, de bona administració, de patriotisme i de idealitat enlairada. Era precis arrencar el govern de la ciutat a la plebs estrangera qui'l detenta. Barcelona és víctima fa temps d'unes gents forasteres o desnaturalitzades qui cobreixen amb el drap virolat d'un progressisme radical, llur incultura plebeia i llur falta d'ideal, d'aspiracions ciutadanes, d'ètica i de dignitat col·lectiva: una dominació com la lerrouxista dins l'Ajuntament, és, per una ciutat com Barcelona, un veritable afront.

Dissortadament, aquest afront no l'han sentit els altres partits amb igual intensitat; i de fet la «Lliga» és sola a lluitar per la redempció de Barcelona, això quan no l'entrebanquen aquells qui més deurién ajudar-la.

S'és vist en aquestes últimes eleccions municipals quelcom de incalificable i de tristíssim pels qui estimen de debó i per damunt de tot l'honor de nostra terra i de son cap i casal Barcelona. Davant la necessitat imperiosa d'expulsar de casa la Ciutat l'escamot d'ambiciosos i famolencs escarnidors del seu bon nom i di-

lapidadors de son patrimoni; davant la necessitat de dotar Barcelona d'una administració qui la posés en tots els rams al nivell que li pertoca, i que dista molt d'atènyer, entre les grans metròpolis europees; davant la necessitat de dotar Catalunya, en aquesta hora de son gloriós despertar, d'una capital digna d'ella, qui l'ajudés i estimulés amb son auxili i amb son exemple; catalans qui's diuen amants de nostra terra s'han entretingut en dividir-se, subdividir-se, barallar-se, discutir llurs programets i esqueixar-se mutuament llurs banderoles, desfogar mals humors personals i fer la traveta als únics qui's preparaven seriament a deslliurar a la ciutat de sos enemics.

Es trista i dolorosa aquesta incapacitat de molta gent catalana de sobreposar-se a rivalitats i a mesquineses, aquesta incapacitat d'ésser generosos. Si la nostra Esquerra, per comptes de combatre fa tant de temps la «Lliga» amb tota llei de insidies i amb una malvolença fraternal, n'hagués imitat la fe, l'entusiasme, l'optimisme, el patriotisme pragmàtic, la disciplina, l'acció continuada, no ploraria avui la desfeta que tots lamentem, perquè és en greu perjudici de Catalunya.

La conducta de la Coalició de les Dretes, no obeeix solament a falta de generositat; obeeix també a una profunda i irremeiable inconsciència. Se tracta d'uns restes fòssils massa durs perquè els penetri la jove idealitat que la «Lliga» representa. «Religió», «orden social» i «administració honrada» en castellà, vetaquí l'únic qui està a llur abast. Potser, en el fons, de llur caparruderia en entrebanca la «Lliga», sola cosa que els era possible fins a cert punt, n'és causa precisament, sense que ni ells i tot se'n adonin, aquesta mateixa idealitat, qui segurament els causa una estranya molestia, la molestia que no poden menys de causar dins un Comitè de De-

fensa Social les coses qui no són fòsils...

Repetim que s'és vist ben bé que el de la «Lliga» és l'únic exèrcit fort i disciplinat al servei de Catalunya i de sos grans interessos. S'imposa, sobre tot als elements de l'Esquerra, un bell examen de consciència, i que després de meditar-ho bé, triïn d'una vegada entre fer el joc a un Lerroux amb llurs divi-

sions i llurs radicalismes vuitcentistes, o col·laborar amb una mica més d'amor, d'abnegació i d'eficàcia a l'obra redemptora de sos germans en Catalanisme, afirmant, ademés, un ideal positiu d'Esquerra.

El millor Cafè és el torrefacte de **La estrella**.—Carme (Davant de Betlem).

i extraordinàriament convenient per tots els estols polítics.

Ara apliquem als resultats de les eleccions del diumenge el sistema belga de R. P. i estudiem el resultat, no sens advertir que amb R. P. els resultats haurien estat bon xic diferents, ja que els candidats de barri haurien desaparegut.

Eren cinc els grans estols en lluita, Regionalistes, U. F. N. R., Radicals, Dretes, Reformistes, que podem considerar despreciant les fraccions i considerant que les forces regionalistes en el I i X districte sigui de 1500 vots, que tingueren respectivament les següents votacions: 18,000; 17,000; 12,200; 7,000; 3,000, fem les divisions per 1, per 2, etcètera, segons el sistema de Hont o belga que apliquem, resulta:

La R. P. i les eleccions del diumenge

Després de la vida febrosa i activa d'aquests últims jorns de lluita electoral, comentem els resultats d'ella desde'l punt de vista de la representació proporcional.

La nostra *santa insistència* vé justificada aquesta volta per l'actualitat que a la R. P. dona el fet de tornar-se a discutir a la Càmera Francesa, i que, segons sembla, tracten els partidaris de dita llei d'aprovar ben aviat per tal que pugui regir a les vinentes eleccions.

Les agresivitats, les virulències, els apassionaments exagerats, que han caracteritzat la campanya tot just finida a Barcelona, haurien minvat molt, tal volta desaparegut del tot, si fos estada llei la R. P. El poder anar cada partit o estol polític ben sol, amb programa ben definit, amb bandera ben desplegada, amb els caps devaners al front, i els homes més útils i convenients i adequats a la funció i tasca municipal en cada candidatura, dona la major força a cada partit, i una garantia d'eficàcia del vot; més disciplina en els electors, més disciplina, sobre tot, en els elegits.

Les combinacions entre diverses candidatures, l'esborrar noms, l'abstenció per part d'aquells que creuen o en el triomf o la derrota de llurs partits, tot això i moltes altres pràctiques que im-

purifiquen el sufragi, desapareixen amb la R. P., car la seguretat que tots els vots són útils, sigui on sigui el districte i col·legi on s'han dipositat, és altament educadora per tota la massa ciutadana

Divisor	Regionalistes	Radicals	U. F. N. R.	Dretes	Reformistes
1	18000 I	17000 II	12200 III	7000 VI	3000 XVII
2	9000 IV	8500 V	6100 VII	3500 XIV	1500
3	6000 VIII	5666 IX	4066 XII	2333 XXII	
4	4500 X	4250 XI	3050 XVI	1750	
5	3600 XII	3400 XV	2440 XXI		
6	3000 XVIII	2833 XIX	2033		
7	2571 XX	2428 XXII			
8	2250 XXVI	2125 XXV			
9	2000	1888			
10	1800	1700			

Segons aquests resultats haurien sortit elegits 8 Regionalistas, 8 Radicals, 5 del U. F. N. R., 3 de les Dretes i 1 Reformista. Aquest resultat, confessem-ho, hauria estat molt més agradable que l'actual per nosaltres, qui per damunt les conveniències i interessos de partit hi posem un altíssim amor a Catalunya i sa capitalitat que és Barcelona. I un Ajuntament constituït a base d'un predomini dels Regionalistes i U. F. N. R., com el que tindriem després de dues eleccions amb R. P., fóra l'Ajuntament més adequat, més idoni per acom-

plir les magnes obres d'urbanització, higiene i, sobretot, les de cultura que tant calen.

Continuem, doncs, convençuts de les ventatges de la R. P., entusiastes partidaris d'ella i confièm que avui que'ns perjudicaria materialment i com a partit,—no però com a catalans,—veuran els homes dels partits als quals afavoreix que no sempre, com solen dir, són les nostres campanyes d'un oportunisme interessat.

KARL

Editorial Ibèrica, Balmes, 87. - BARCELONA

Obres completes

de l'Il·lm. Sr. Dr.

D. Josep Torras i Bages

Bisbe de Vich

Vuit grans volums de 400 a 500 planes cada un, amb paper luxós i refinadíssima impressió

Preu de l'obra:

Per subscripció, pagament a la bestreta

Rústega	Ptes. 35
Tela	45

Acabat el temps de la subscripció l'obra valdrà

Rústega	Ptes. 45
Tela	» 55

La crisi de l'Estat

Mr. Lleó Duguít

II

Dos punts capdals integren tot el pensament jurídic-polític de Mr. Duguít, professor a Burdeus: primer, la concepció d'una regla social que s'imposa a tots; segon, el federalisme sindicalista, o sigui la substitució del Poder que avui realitza els serveis públics per un conjunt de sindicats o associacions professionals de empleats. D'un costat, se tracta d'una transformació interna dels conceptes generadors de la política; d'altre, d'una transformació interna també, perquè diu relació amb la constitució social de l'Estat, però que's manifesta en la seva estructura, en ço que un autor nomena la composició de son instrumental.

Duguít comença negant l'existència del *Dret subjectiu*. «Crec, diu, que la noció de *dret subjectiu*, és a dir, del dret que pertany a una persona per a imposar a altres sa propia personalitat, és una noció d'ordre metafísic, que no deu tenir lloc en l'organització positiva de les societats modernes. Aquest concepte del *dret subjectiu*, que algú presenta com una veritat absoluta, no ha sigut més que un moment en la història eternament mudable de les institucions i de les idees; un moment important, sens dubte, però res més... Son regnat ha finit... Està en camí d'el·laboració una societat nova, de la qual s'han de llençar, tant la noció d'un dret pertanyent a la col·lectivitat per a manar en l'individu, com la noció d'un dret de l'individu per a imposar sa personalitat a la col·lectivitat i als demés individus. I si personifiquem la col·lectivitat en l'Estat, nego el dret subjectiu de l'Estat igual que el dret subjectiu de l'individu.»

Per aquest camí arriba Duguít a negar tot dret individual i tot dret de la col·lectivitat. Allavors ocorre preguntar: Quin ha d'ésser el principi rector de la convivència social? «Tots els individus estan obligats, perquè són sers socials, a subjectar-se a la regla social», de tal manera, que «tot acte que viola aquesta regla provoca necessàriament una reacció social».

Mes, d'on deriva el professor francès aquesta regla de dret, aquesta norma objectiva a la que s'han de ajustar els actes humans? «La regla no té res d'absolut, diu; és un fet, no una idea»; no deriva de l'individu, perquè el dret individual és negat; tampoc naix de l'Es-

tat, perquè el Poder és desconegut com atribut que se suposa de la *persona política social*; deriva únicament del fet de la convivència social, o, com diu Duguít, de *l'interdependència*. I, amb por de que se li faci explicar aquest concepte, afegeix: «Si's discuteix son fonament, no tindrem reparo en *postular-lo*». Aquesta regla social no pot crear veritables drets, ni en benefici de l'individu, ni en benefici de la col·lectivitat. Se limita a proporcionar a cada individu, dins el medi social, una situació fortament lligada a la dels demés, i que'l porta a una certa actitud activa o passiva.

Aquesta doctrina (1) té regust d'August Comte. Vegi's el següent paràgraf del seu *Système de politique positive*: «La paraula *Dret* deu ésser desterrada del veritable llenguatge polític, amb la mateixa força que la paraula *causa* del veritable llenguatge filosòfic. D'aquestes dos nocions teològic-metafísiques, l'una, la del Dret, és ja immoral i anàrquica, mentres l'altra, la de causa, és ja irracional i sofisticada. No pot existir veritable Dret, a no ésser que els poders regulars flueixin de voluntats sobrenaturals... En l'estat positiu, l'idea de Dret desapareix irrevocablement. Cada hù té devers per a tots, però ningú té cap dret propiament dit. En altres termes: ningú posseeix altre dret que el de complir sempre son deure».

¿No's troba aquí, doncs, la negació del Dret subjectiu, desapareixent aixís l'originalitat de la doctrina de Duguít?

Emprò, quelcom més original té aquesta doctrina en ses conseqüències, la primera de les quals és la negació del Poder. «El Poder no és més que una fórmula escolàstica completament buida, un concepte que en altres èpoques responia a una necessitat... Avui es inútil i perillós.» Esmein parla de Soberania; Jellineck de Poder polític (*Staatsgewalt*); Haurion d'institucions; Wundt de ser espiritual i subjecte jurídic; totes aquestes concepcions, qualsevol que sigui l'ingeni i l'autoritat dels seus defensors, són, per a Duguít, un conjunt d'hipòtesis i ficcions, quan no tanquen un cercle viciós. Perquè el nostre autor explica aixís l'Estat: «Grupus humans fundats en la comunitat de les necessitats, en la diversitat d'aptituds individuals, en la reciprocitat dels serveis realitzats;

en aquestos grupus hi ha individus que són més forts que els altres, ja perquè estan millor armats, ja perquè se'ls regoneix un poder sobrenatural, ja perquè són més rics o més nombrosos, i que, degut an aquesta força, poden fer-se obeir millor pels demés: veusaquí els fets... Que s'anomeni soberania popular al poder dels més forts sobre els més febles, passi. Però anar més enllà, equival a entrar dins el món de l'hipòtesi.»

El raonament del professor de Burdeus es lògic: si ell parteix del principi de la negació del Dret subjectiu (aplicable i propi tant a la persona individual com a la persona social o col·lectiva), com pot sostenir-se l'idea del Poder que, al fi i al cap, no és més que una manifestació d'aquest dret subjectiu en la persona de l'Estat, o en l'Estat considerat com persona social?

Les dos grans derivacions del dret subjectiu són: *imperium* i *dominium*. El primer és el dret de manar, és el Poder públic imposant-se sense cap altra raó que la d'ésser Poder públic. El segon és la propietat, es a dir, el poder absolut que pertany a determinats individus per a disposar de la riquesa. Un i altre fóren molt rebaixats de tò durant el segle XIII; però en el segle XVIII l'edifici restava reconstruït totalment per obra de la monarquia francesa i dels seus legistes. La Revolució i Napoleon ne van tenir prou penetrant-hi; i el Còdic Civil francès, fet segons model romà, va contribuir a fer més resistent l'armadura.

En endavant, diu Duguít, la propietat individual (*dominium*) se convertirà en una funció social; aixís també l'Estat, que «no serà considerat com una Soberania, ni tampoc com una llei (1), sinó com una institució o un conjunt d'institucions, o millor; com l'institució de les institucions».

I lo primer que s'ocorre preguntar, després d'aquesta lleugera indicació de la doctrina de Duguít, és: amb què se substitueix la noció del Poder públic en l'Estat?

L'objecció no's contesta fàcilment atenent a lo que Duguít diu en les seves obres. Emprò, referent al ram dels serveis públics, sembla que'l sindicalisme funcionarista vingui a ocupar el lloc del Poder. Més endavant ens en ocuparem. Però abans, és precís posar algunes gloses a lo exposat, que és lo que constitueix el fons doctrinal del pensament de Mr. Lleó Duguít.

JOSEP M. GICH.

(1) Haurion. *Droit administratif*.

(1) L'Etat, le droit objectif et la loi positive.

RON BACARDI

EL TRESOR

El reialme del cel és un tresor amagat en un camp. Ne fou hereva gent de les terres llunyes, i venien a llur desgrat a viure a la contrada. La nova terra els pareixia dura, desavinent a llur costum, i veien el cel novell immòbil com un sostre; l'aigua cantava en una llengua estranya i amb sa brancada els arbres de la via feien senyals no pas entenedores. Cada matí la colla d'ells passava cap a la feina, sense enraonies sobre el lloc a on eren en l'espluga les ametistes i les calcedonies i l'òpal xafegós i la turquesa tant escaient al sí de les inuptes. Però tots ells guaitaven l'ocellada i la mentida canviant dels núvols, i la claror del dia que no dura; i era debades perquè no entenien la paraula del lloc que sempre deia en l'aire, el cel, els arbres, les espones: —Servo un tresor que té de veure el dia.

Vora el tresor creixia una pomera; i quan l'hereu es va triar companya falaguera a son cor, en llurs fugides, —com a sarments entrelaçant els braços— ells abscondien a la posta els besos dessota de les branques enflocades. Al somni d'ell debades pervenien imatges del secret de sota terra, car ell tot i dormint així parlava: —Cap cosa llu sinó tos ulls, amiga.— I al deixondir-se, i atançats com eren, i devegades enllaçats encara, ni es recordava de l'avís del somni: reien, cantaven sense sabiesa. Car de l'amor en la follia inútil apar una follia tot enigma d'eternitat.

Vora el tresor s'alçava un bell penyal. En clares nits obertes anava el fill segon a encimbellar-s'hi: jaquía dels amics la companyia i oblidava les gracies anyoroses de la muller que a mitja nit plorava com fa l'infant quan és la mare llunya. Ell, mentrestant, immòbil en la roca, atalaiava l'immortal carrera de les estrelles, fins que senyalava la llei de cadascuna; i qualche hora cercava en elles una coneixença de com s'hi nuen les petites xarxes dels averanys i del destí dels homes. A voltes, llà, va decantar la testa, i dins una sopor que li deixava no ben closos els ulls, veia en presagi la lluisor de devall terra. I feia, saccant la testa amb un orgull de savi: —Es tal volta senyal que les estrelles a mon afany palesaran misteris.— I sense seny feia retorn als comptes. Car del saber dins la follia vana ve a migrar-se en ciencia tot enigma d'eternitat.

I, del tresor devora, era una afrau on s'escampava l'aigua i a on hi havia les gentils cruïlles de moltes sendes: i talment per ella anaven els pastors i les ramades, amb els marxants que sense atur caminen, i fins i tot els pobles qui s'allunyen o encalsats o vers millor contrada. I un altre fill, el que era terç, volia sè poderós i cogitava sempre que dalt la vall caldría que bastessin una torre de pedra sobirana: i haurien la contrada i les riqueses i per servents les races viadores. Un jorn s'enduia un càvec: que volia abans de tot cercar la fontanella a vora d'on seria la murada; i tant vora el tresor feia sa clota que a un cop de càvec li saltà una gemma al seu davant, en la claror del dia.

Ell que la plega: —Quí dirà si és pura?— Mes totseguit la rebaté per terra; —Oh, malvinguda gemma tota sola! No em fas servei perquè no puc donar-te avui encar, dins un anell, a una alta princesa en un festí de noces!— I de despit a un altre lloc cavava; car del poder en la follia inútil par cosa llunya qualsevol enigma d'eternitat.

I una vegada un home —que era, aquest sí, de la mateixa terra— del tresor en el camp feia sa via. Era un meçquí de vida enguniosa, trist homenic amb la mirada lassa, poc assenyat, i que cada any es feia més geperut i més menuda cosa. Amb sa muller vivia i la fillada fora poblat, en un relleix de serra, i en un casal on pels forats del sostre s'hi guaitava la lluna.

Massa eren gent de pecat; els homes els jaquiren, car tenir-hi amistat era com una dura despesa, i ells així tornaren dessabentats del bell saber dels homes; i la desesperança que'ls garfia contrarià la divinal memoria a dins llurs animetes malastrugues. Doncs aquest home, tot i fent sa via, passà en el camp; com era llà, i era a volt de nit, s'embadalí una estona. I ell que guaitava tot el cel, els aires, els arbres, les espones i les sendes. I ell que oí la paraula entenedora del lloc on era; per això acalant-se arrocègà son cap contra la terra, i bé llavors el tresor sentia que gemegava perquè el descolguessin. I va plorar tot cogitant aquella gran mercè del Senyó. I ell que sos braços com un orat alçava; i s'en corria cap a la llar esbalandrada i erta, cap a la llar, a on els vents passaven com vells amics, sense trucà a la porta.

Quan ell entrava amb sa galant fortuna: —Com has tornat tant aviat?— li feia agrament la muller. —De quina crosta fem rosegons demà, si no treballes aquesta nit?—

Mes ell li deia: —Fembra, caigui ton dol, que el bé de Deu arriba. —Vès que la nostra filla s'és posada tota malalta i és un plany tot'hora! —El bé de Deu ens donarà metgía. —Com així parles, si la nostra casa és esfondrada, no ningú ens ajuda, tu i jo som vells i la mainada és tendra, i maledicció par cada aurora, i de la post a on el pà teníem ahir n'hem feta la darrera estella? —Dòna, i encar vendrem la nostra casa, i encar la roba que'ns cobreix, i totes les cabelleres de les nostres filles, i acabat el treball de set anyades de nostres fills, i si marxant trobessim, tu i jo ens vendríem per esclaus. Llavors amb el diner podem comprar tot d'una dels tres germans la plana de garriga, fent partió de guisa que'ls restessin l'arbre, el penyal, la font i la murada. Car ço no és ço que mon cor hi prea, jo vull no més ço que l'esguard no troba.

I així desnús, i famejants, i lassos, sense racés, i endogalats pel deute en tots els nostres fills i els nostres cossos, assolirem el bé de Deu que crida dessota terra i els humans no l'ouen. Regraciem el nostre Deu, oh fembra. Ell dona al ric un mós i li mesura, més de l'humil escampa dins la via el gran tresor que no defall pels segles i a on els àngels baixen cada dia.

JOSEP CARNER.

El Sant Pare i la cultura dels catòlics

Amb motiu de l'obertura de curs (4 de Novembre) a l'Institut Catòlic de París, el Sant Pare ha adreçat la següent lletra al Cardenal Amette i als altres arquebisbes i bisbes protectors de l'Institut:

Cars fills, venerables germans, salut; benedicció apostòlica. Nos no volem que els estudis, interromputs per les vacances d'estiu, recomencin dins aquest centre il·lustre d'ensenyança qui està sota la vostra autoritat, sense haver-vos dat un testimoni evident dels sentiments qui Ens animen envers vosaltres. I per altra part, qui ignora l'estima en què Nos tenim l'Institut Catòlic de París, d'aon una abundancia tant gran de fruits excel·lents s'es escampada enfora? Es per aquests fruits que Nos us felicitem, expressant el desig que s'escampin en l'avenir molt més abundants encara sobre els vostres diocesans.

Pel demés, com fins avui el Nostre concurs no us ha mancat per la protecció d'aquest Institut, de la mateixa manera deveu tenir la seguretat que no li mancarà tampoc en l'avenir. Que si, per la nostra lletra del mes d'agost, *Officiosissimis litteris*, Nos havem separat del vostre ressort les tres diòcesis de Vannes, de Quimper i de Saint-Brieuc, a fi de que poguessin ells consagrar llurs subvencions al manteniment de la Universitat Catòlica d'Anger, Nos ho havem fet a causa de la urgent necessitat de impedir la mort d'aquest establiment, i també a causa de la grandíssima confiança que Nos posavem en vosaltres.

En efecte, si cada hù de vosaltres aporta al sosteniment de l'Institut Catòlic la contribució a la qual s'es compromés religiosament, i encoratja amb tot el seu zel els millors de sos diocesans a una lliberalitat més gran encara, Nos estem persuadit que tindrà en proporció amplemment suficient els recursos necessaris per sostenir-lo. Qu'aquesta confiança sia fundada, Nos en tenim la prova en aquest fet del qual ens hem infor-

mat ha poc, que el nombre de les ciències ensenyades al Institut s'era augmentat per l'adició d'una escola consagrada a les ciències econòmiques i comercials.

Es una mida que Nos lloem vivament i desigem que trobi entre els més rics dels catòlics parisencs qui's dediquen al comerç o a la indústria una aprovació qui, provocant llur generositat, els determini a proveir a la perpetuitat i al desenrotll d'aquestes noves ensenyances. I de fet, en quin genre de beneficència podrien ells invertir una part d'aqueixes riqueses que'ls ha deparat la bondat de Deu? Continueu doncs, amb confiança l'obra començada: jamai, en efecte, quan se tracta de la salut del poble cristià, el socors de la divina Providència no's fa esperar molt de temps. I com a penyora d'aquest socors, com a testimoni de la Nostra paternal benvolença, Nos us otorgam de tot cor, a vosaltres, car fill i venerables germans, així com al vostre clero i al vostre poble, la benedicció apostòlica.

Donat a Roma, prop de Sant Pere, el 8 octubre 1913, l'any onzè del nostre Pontificat.

PIUS X, PAPA

Nosaltres havem cregut sempre que armar els catòlics d'una cultura era el millor que podia fer-se avui, i a Espanya singularment, per la causa de la Religió. Aquí, a Catalunya, el nivell cultural de l'element catòlic alcança ja prou altura, sobretot en aquells cercles que han sigut vivicats pel Catalanisme, regor primaveral fecondadora de totes les coses de nostra terra. Però en altres regions espirituals un xic allunyades d'aquests cercles hi regna encara aquell espantós aixut qui assola les estepes ibèriques, aon dins tots els camps, i també dins el camp catòlic, hi prosperen més que les delicades flors de la cultura, els carts punxaguts de totes les ignorancies i de totes les incompressions, inclòs la del Evangeli.

Si la meitat de les energies que els catòlics espanyols han consagrat a defensar-se i a hostigar llurs enemics amb les púes d'aquest cardessar estèril, les haguessin destinades a organitzar un Institut com el de París, avui no gosarien les nostres dretes del merescut descrèdit de que gosen entre la gent qui's preocupa de l'atràs cultural d'Espanya; i potser no abassegarien els elements de l'esquerra el ministeri de Instrucció Pública en la forma absoluta que han pogut fer-ho, per manca d'altra institució capaç de influir que no sia la *libre de Enseñanza*.

Els catòlics espanyols han viscut massa de negacions, de rezels, de pessimismes. Sia efecte d'aquell cert horror instintiu a tota vida rica i plena, que, potser per incapacitat de viure-la, serva en son fons l'ànima ibèrica, sia la peresa mental i la sòn de l'esperit qui s'adorm dins el dogma com dins una caverna de refugi, i s'arrapa a les veritats absolutes, sense cap cura de compendre-les, per lliberar-se de pensar en cap altra cosa, el cert és que la cultura inspira a molts catòlics espanyols, quant no la més glaçada indiferència, una positiva i quasi confessada malfiança.

En el fons, encar que no ho diguin, la miren com una superfluitat. Creuen encara en la superior excel·lència de lo primitiu. No capeixen que la cultura, al pulir i perfeccionar l'home total, perfecciona també el creient afinant i elevat son sentit religios. Confonen l'integritat de la fè amb una duresa especial de cor i d'enteniment, qui sens dupte se'n aniria amb una millor comprensió de les coses,—no perdent-hi rès certament l'honor de la Religió ni el veritable esperit cristià.

Cal que els catòlics s'interessin per les obres de cultura, no ja amb mires profanes ni solament estratègiques, sinó perquè germini dins una terra molla i ben cuidada aquesta llevor de l'Evangeli qui entre tota casta de males herbes s'està perdent sense grellar, o llevant fruits dessustats i migradíssims, en tantes ànimes qui no coneixen la rella.

F.

JOIERIA * PLATERIA * RELLOTGERIA

CABRÉ

RAMBLA DEL CENTRE, N.º 30

Garantia absoluta en tots els objectes ♦ Economia en els preus

Memorable tragedia

L'expedició antàrtica de l'anglès R. Scott, és tal volta la més alta tragedia dels nostres temps. Ara s'ha publicat el Diari complet escrit de mà mateixa de l'explorador immortal, — curtes notes traçades amb llapis dia per dia, sobre tres llibres d'apuntacions, — que al morir va posar sota la seua esquena per preservar-les en lo possible de l'humitat.

L'expedició va ésser sabiament preparada i en opinió dels tècnics havia de triomfar; mes la fortuna's mostrà desde el principi contraria; retards inesperats, un trineu automòbil, — esperança més gran dels exploradors, — que no pogué servir y mil incidents haurien acabat amb el ferm voler de qui no hagués tingut l'esperit diamantí. Arribaren al Pol, mes ja altres els havien precedit; aixís ho deya la tenda deixada per Arnundsen, el viatger noruec! «Es una terrible desil·lusió, diu el Diari, i jo'n soc afligidíssim per mos lleals companys!... hi hem construït un túmul amb la nostra humiliada bandera anglesa i'ns hem fotografiat... ¡Y hem dit adeu a nostres bells somnis!»

La via del retorn fou via de dolors. Eren homes: per un moment defalliren; «ara tenim trenta tabloides d'opiacada un, el medi per acabar nostres patiments»; però la feblesa passà aviat i el nucli d'hèroès no's suicidà, morí «pel camí de la victòria», d'extenuament, de fret, d'inedia, a disset kilòmetres d'un dipòsit plè de queviures de tota classe. «No tenim esperança. Procurarem resistir fins a la fi, mes ens sentim flacs i la fi no pot ésser llunyana. Es una llàstima. No puc escriure més. Per amor de Deu, teniu pietat de la meua família. R. Scott». Aquestes són les últimes ratlles del Diari.

El mateix dia en que les escrigué, el 29 de març mateix, escrigué cartes a sa muller i a sos amics que donen el calfret de lo sublim. Vetaquí algunes frases de la lletra a la mare del doctor Bowers:

«Ell era un dels amics més íntims i segurs. Jo estimo son caràcter meravellós, lleal, la seua habilitat; la seua energia. Amb l'augmentar de les dificultats en contra nostre, son esperit indomable s'ha fet sempre més fort. La llum de son valor s'ha irradiat sobre nosaltres... Les vies de la Providència són inexcrutables, però bé hi haurà alguna raó perquè una vida tant jove, vigorosa i prometent degui ésser sagrada tant prest... Quin goig deu haver fruit amb vostra companyia! Mirant cap enrera an

els anys passats no hi trobava més que felicitat. Es només altruista fins a la mort, segur de si mateix i plè d'esperança, car estava convençut de que Deu vos pendrà a vos i a les germanes baix la seua protecció».

Les paraules escrites a son amic el famós escriptor sir Barry, son inarriables:

«Vos escric un mot d'adeu. Com home pràctic us prego qu'ajudeu la meua viuda i mon fill, qu'és vostre fillol. Nosaltres ens preparem a demostrar qu'ls anglesos podem morir encara amb esperit serè, lluitant fins a l'últim. Sabreu qu'hem conseguit nostra fi arribant an el Pol i qu'hem fet tot lo possible sacrificant la nostra vida per salvar nostres companys malalts. A mi'm sembla qu'açó constitueix un exemple pels anglesos i que'l país deuria ajudar els que deixen darrera plorant-los...

«Més tard. Ens acostem a la fi, mes no hem perdut el valor. Quatre dies de

tempesta han malmenat la nostra tenda; no tenim foc ni aliments. Volíem matar-nos, però després hem decidit morir de mort natural a la via de la victòria. Com un moribond us demano amb tot el cor que protegiu ma muller i mon infant... Mai he trobat un home que amés i admirés més que vos, però mai he pogut demostrar-vos lo que la nostra amistat significa per mi; vos teníeu molt per donar i jo rès».

En la lletra de comiat per sa muller li diu:

«Si pots, procura que'l nostre fill s'interessí pels estudis de historia natural. Açó sempre és preferible qu'infondre-li l'idolatria del sport tant en favor en moltes escoles. Sé que tu'l faràs viure a l'aire lliure, n'estic cert, però sobre tot és necessari que'l posis en guardia contra'ls perills de l'indolència. Fés de ell un home fort, un home manyós. Jo m'hi vaig haver de tornar a força de voluntat, car, com tu sabs, he tingut sempre inclinació a l'ociositat».

No més els homes aixís donen valor a la vida. El país que'ls ha donat an el món mereix exercir-ne l'hegemonia.

JOAN ALZINA I MELIS

Tornant del festeig

«Trobar en la ciutat el camp; sentir-se en la solitud acompanyat de les veus humanes. Aquestes em semblen senyals de plenitud d'un amor. I avui m'adono d'una senyal aixís en el meu. Quin dia aquell que tot lloc em serà igual perquè, fins deixant-ne l'objecte lluny, trobaré el meu amor mirallat misteriosament siga on siga.»

Això pensava el vespre d'un dia passat en festeig amb la plana del riu qui és breçol dels meus avis. Ara era al pis de ciutat, però, sense esforç em trobava imaginar darrera dels porticons el replà de la albareda sobre el riu, amb la estesa dels fruiterars al peu. I si obría el balcó la frescor del cel m'era tant com l'alè del riu, i en la gent que circulaven abaix hi trobava el mateix amorós oblit que'ns vé de mirar el corrent d'un riu. Doncs, començava l'hora plena del meu amor, quan ell ens omple fins el que és fòra d'ell.

Plà del Llobregat, cal acostar-se't per a conèixer la bellesa del cel que tenim sobre. I, sense entretenir-s'hi gaire, no fos que el nostre gaudí fos massa pensat, també cal parar-se en tu per entendre la bellesa de les línies rectes, de les ponderacions i simetries.

D'espatlles al poble, a la meitat del camí que he prè, s'hi aixequen dos grans pla-

tanes rectes com una portalada, i a dret fill un poc més enllà, dos més, com la eixida del pòrtic, i assota, de través, un caminal de arbres novells amb les copes iguals, tirant a piràmide, que fan com un cercat gens rigorós. Més enllà s'hi estén el fruiterar de arbres petits que, fins de brancam com són, gairebé no tapen l'aire, però al acabament, que a sota ja deu haver-hi el riu, se'n veuen uns altres de colors de cendra, perla i gris que s'espesseixen com un mur sense duresa. D'aquest darrer troç bé podríem dir-ne la albareda, perquè si no tot són albes ho són els més. Les seves puntes es retallen sobre el cel amb una simetria arquitectònica que deu ser secret de la llunyaria, perquè a la ribera folla, on devegades les canyes i altres plantes esborren al créixer els caminets, no pot ser que totes les albes siguin en alçada i forma tant exactes entre elles. Adarrera de la albareda termina aquell món en un cel nú de plata.

Això al dret del meu camí, perquè a banda i banda el plà s'hi estén tant gran que a uns indrets misteriosos el cel se'l fa seu i es pert de vista.

Plana riallera; de les clarors, de les olors; tota simetria de línies i quadrants i tota llibertat, feta de fruiteres baixets, de planters de platanes esllanguides, de tres-

pols flonjos de forratges d'olor i llegums.

A un llunyà estrem, muntanyes que són d'un color sever i tendre, formoses, sobretot quan compareixen entre esquei i esquei de les platanes iguals i rectes.

Plana riallera, de les olors que us penetren de frescor, de l'aigua en recs congriadora d'olors. Aquest nom és poc per elles, car identificades com van amb la frescor, tant les percebeix l'olfat com la pell i tot el còs es torna un orgue receptor de la seva delícia.

Olor que s'alça de l'herba flonja que voreja el meu camí, llaurat dels carros, del gran quadrat d'alfals proper; olor dolça que gairebé es materialitza en sabor al arribar al coll, i és la de tres figueres que la riuada del octubre deixà fresques amb les fruites a mig madurar.

Ara hem deixat el camí de carro i passem a sota d'un canyar per un corriol petit, on cal guardar-se dels coltells de les fulles tendres i de caure, per l'altra banda, un salt avall, sobre el camp encara no ben sec del llim de la riuada. I aquí, la olor de les canyes tendres que fa pensar en els forratges olotins per als bous, i la olor ensucrada com de regalecia que traspua del moll d'alguns arbres, i la tebia aroma de les canyes seques abatudes en jaç o fetes cabanya al peu del fruiterar que's multiplica llunyà: presseguers, pruneres, pereres, toldos fins i de poca alçada sobre les herbes d'olor i les llegums, al peu dels camins pels carros. Ara els fruiterers tenen tots una inclinació de fuga cap a tramontana, la marca feudal amb que la riuada del octubre els hi senyalà el còs, i n'hi hà algún gairebé aegut sobre la terra inflada i aclivellada, amb arrels enfora.

Però de la vista i de la remor del riu no res, fins que enfilant-nos canyar endins ens el trobem uns metres a sota del alt replà que ja no és fruiterar, sinó marge de tot-hom, o al menys ho sembla.

Aquí, aeguts sota les albes fines, més altes que no res del gran plà, escoltem el riu. Bones estones el seu cant sembla igual, però de sopte s'hi senten néixer una mena de rebulliments o reeiximents com si anés a canviar de tonada o se n'hi barrejés una de nova; mes desseguida es fon, i altra vegada l'armonió còrrer igual.

Aquí el cel es fà avinentíssim, com si els mateixos margens que vorejen el riu li servissin de còrrec an ell, i allà baix sembla badar-se, i el riu també s'aixampla abans de tornar per sota el pont de metall que guaita a les muntanyes. Abaix, a la riba pelada, s'hi mou lentament un home vell, l'únic que es veu. Amb el xabec s'acota sobre una senalla que va omplint-la de palets. No em costa d'afigurar-me en ell el meu avi mort, prim i alt, encorvat pel vinclament de la seva alçada, com era als darrers anys, quan encara no el podien deturar de baixar al riu per a donar un cop de mà a la estacada protectora, o mai siga sinó per a omplir al frui-

terar una cistella, cansant-se de les feines de vell, de garbellar al terradet un reste de grà, o tallar alguna llenya sota la destretaletta assegut davant del piló, després de haver sigut tota la vida joiós o adolorit pel voler invisible del riu. I ara aquell vell que la gran boca del cel i del riu el fan ínfim, treballant amb aquella lentitut qui és el ritme de la perseverança, em torna viu el meu avi.

Diada de festeig amb les ribes del Llobregat, dolces i amargues! Però l'amor no se'm detura pas en l'afalac dels sentits, anc que això siga molt.

Ja més cap al poble m'he aturat davant del rec a un indret que per mí és un món, una fita que el gran Alexandre no hauria pogut estimar-la menys que la de sa victòria més gran, i que jo la estimo més. Perquè en aquell indret del rec, el meu pare, de minyó, gran nadador com era, anava a ofegar-s'hi al arribar a un xuclador si no fós que un vianant el tragué a flor agafant-

lo per una tofa dels cabells. I en cap llibre he trobat una força gran i misteriosa com la que, deturat en aquest indret se'm beu els pensaments i'm fa sentir afermat a la meua terra aguantat per la mà de Deu.

De retorn del gran festeig d'un dia amb el plà avial, soc ara a ciutat sota la tercera nit de novembre. Com pel savi un dia a la càtedra d'un més savi que ell, com pel guerrer una diada heroica, és per mí aquest dia, car cada home viu de fondre's amb els elements de la seva acció, i per mí el pararme en el que estimo ja és un començ d'espiritual moiment. Ara l'amor de la plana aviat se m'escampa sobre la ciutat. I serà llum que m'il·lumini les paraules que senti i les que pugui dir jo de'l que l'amor em dicti. Perquè havent-me banyat en tot l'heroisme i tot el coneixement fets a la meua mida, s'ha enfortit en mí l'home que viu i el que canta.

JOSEP LLEONART.

Joan Bonell Nicolau

L'escultor En Joan Bonell Nicolau, creador de deus i homes, que desbasta la fusta a cops de destrat, qui amb l'escarpa i el martell fa saltar i ballar la vida sobre el marbre, i am les mans pasta el fanc al qual infón el seu alè ardent com el forn que cou el pà i infla la farina, mereix ser presentat als catalans amb els seus pensaments vestits de grandesa, enmotllats en l'armonia i fosos en bronzo.

Jove com és, ha assolit figurar en la terna d'artistes qui es disputen la gloria d'alsar pedra sobre pedra un monument al immortal Verdaguer, essent considerats els treballs que ja té llestos per aital obra, com els més dignes de ser coronats i escullits pel Jurat qui ha de fallar en el concurs obert pel monument.

En Joan Bonell Nicolau, qui es proposa simbolitzar en estàtues plenes de vida la Poesia Mística, la Heròica i la Popular, ha enllestit la primera en la qual l'inspiració del artista s'hi presenta com un veritable devassall, perquè el jove i ardit creador ha parit la figura al bell mig del foc dels seus vinticinco anys fets, oferts tots vinticinco l'un darrera de l'altre, al art qui és la seva vera idolatria, i a cada esforç per deixar llesta la obra de la seva ardenta joventut, s'ha llençat al treball recitant poesies del immortal poeta català al qual el monument és endreçat, com si volgués inflamar l'estàtua de la poesia mística, amb l'essencia divina dels cants del gran Verdaguer.

Tots els qui han vist amb els seus ulls la creació del artista, han sortit del suntuós taller d'En Joan Bonell Nicolau, amb l'esperança de que, al últim, la noble i podero-

sa ciutat de Barcelona lluirà per primera vegada a la vida una estàtua filla de la veritable inspiració, ben diferenta per cert de les que ha lluit fins ara, filles del càlcul i de la intel·ligencia, les quals malgrat ser una mostra de lo molt que ha fet la capital de Catalunya per brillar en el cel del art, descobreixen la manca d'homes dotats per la Naturalesa per dar a l'art l'essencia divina que demana.

En Joan Bonell Nicolau serà el qui obrirà de bat a bat la porta al secret inefable de la Bellesa, per a que surti dels tallers, en els quals nia per manament del cel, s'escampi arreu per carrers i places i la gent el pugui conèixer.

La naturalesa ha dotat al novell escultor d'una manera que traeix la predilecció amb que'l tracta. La vida de l'istil i de la visió madura en el cor dels artistes a copia de temps, i sols la força dels anys li dóna la saó calguda per ser desitjada per aquelles quatre ànimes que's nodreixen amb la mel de la bellesa; i ni el treball ni la constancia tenen prou poder per fer venir abans del temps, marcat a dalt, la maduresa esperada. Artistes hi han i hi han hagut, que havent deixat el treball, passen anys i anys allunyats de la tasca que engendra l'art, i al reprendre de cop i volta la seva feina anyorada se troben dotats d'una visió tant plena de vida que no l'haurien gosada a demanar sinó després de moltes penes i treballs.

La vida de l'istil, de la visió d'En Joan Bonell Nicolau, madura, no amb els anys, sinó de dia en dia, i mentres treballa se li veu madurar a les mans, com si el cel li regués amb aigües mai plogudes.

La Naturalesa ha dat al escultor primerenc totes les facilitats per combatre dia i nit en la conquesta de la Bellesa. Els pinçans, les cadernereres i els verdums que volen per les estrofes del celestial Verdaguer i els que canten per la tardor a les vores del Llobregat, poden refilar tant bé com En Joan Bonell Nicolau, però més, no, perquè les obres que té acabades pel monument del gran poeta li neixen a les mans com el cant i els refilets en la gorja dels aucells, i el marbre, el bronze i la pedra dura pan-teja i tremola sota la mà del artista, com la gorja delicada de les cadernereres que canten a les vores del festós Llobregat.

Lloat sigui aquest home diví, i la seva joventut assaonada. Catalunya sots l'encís de la seva facilitat baixada del cel i de la

gloria, ha fet santament encomanar-li el monument de l'immortal Verdaguer, que cantava tant suaument com el Segre i el Llobregat, aquests dos rius, respecte als quals En Joan Bonell Nicolau faria una gran cosa si'ls hi enlairés, tant a l'un com a l'altre, un monument que immortalitzés la remor de les seves aigües.

FRANCESC PUJOLS.

C. Riba Bracons

Les Bucòliques de Virgili

Se troben de venda a la Llibreria d'Alvar Verdaguer i a la nostra Administració.

Preu: 2 pessetes

La reculada de l'anticlericalisme

A Itàlia

Decididament, una de les coses qui se'n van amb l'esperit del vuitcents és l'*anticlericalisme*. Per tot arreu del món se nota una manifesta reacció benèfica pels catòlics.

«Hi hà un altra victoria,—diu *Le Temps*, apropòsit del triomf de Giolitti a les derreses eleccions celebrades a Itàlia,—una altra victoria qui no's veu, i de la qual sembla que a ningú li agrada parlar: és la dels catòlics. Si Giolitti triomfa justament, el Vaticà no està mal satisfet. Els catòlics declarats eren dins l'antiga Cambra en nombre de deu. Se creu que després de l'escrutini seràn vint i cinc, i encara no és aquest llur nombre real. Alguns, per conveniencia electoral o per respecte per les instruccions pontificies, han prè l'etiqueta conservadora. Però el que constitueix l'importancia de la victoria catòlica, no és pas la xifra dels diputats, és la influencia que els electors d'aquesta opinió han tingut sobre la sort de tots aquests candidats lliberals, moderats, qui formaven la majoria d'air i formaràn la de demà.

«Nostre corresponsal de Roma ha posat encara recentment de manifest les direccions del Vaticà en materia política: el «non expedit» mantingut en principi, però l'autorització, de la qual els bisbes són jutges, de disposar el concurs de tots els vots catòlics en totes les circumscripcions aon un candidat moderat estiga en perill d'ésser vençut per un candidat revolucionari. Els catòlics i llurs caps, han obeít les direccions pontificies, però han obeít políticament. Han donat llurs vots mitjansant garanties: el diputat elegit amb llurs concurs, ha tingut que obligar-se a allunyar de la Cambra tot projecte de llei escolar o social de caràcter anticatòlic, per exemple el divorci o la pro-

hibició de l'ensenyança religiosa dins les escoles.

«Se creu saber que de 270 diputats de la futura majoria elegits a l'hora present, 120 al menys, o sia la meitat, han suscrit aquesta condició. Aquest fet té un abast molt distint que l'entrada a la Cambra de una dotzena de diputats novells amb aquesta etiqueta de catòlics declarats, a la qual és extranya el Vaticà, menys desitjós de manifestar i d'arborar una bandera que de defensar els interessos reals de l'Esglesia. El nombre d'aquests obligats als contingents electorals catòlics és més considerable que en la Cambra anterior. El Vaticà evita sub-

ratllar el servei electoral que sos fidel han fet al govern, però aquest no n'és menys conscient. No hi hà hagut pacte, sinó inteligencia tàcita, i els efectes ne seràn durables. El govern no té necessitat dels catòlics una vegada per intervals, un dia de elecció; en la política d'expansió que ha inaugurat, en aquest Orient qui sembla ésser la preocupació italiana de demà, l'element catòlic és un auxiliar preciós que el ministeri tindrà compte de no descoratjar. En el curs de la pròxima legislatura, no hi haurà a Itàlia política anticlerical, i tota campanya parlamentaria per lleis d'aqueix ordre ha sigut morta en son germe.

«Hem cregut que havíem de posar ben de relleu aquest costat de les eleccions del qual s'havía en veritat parlat massa poc. Per altra part la premsa italiana, després d'haver fixat primerament la seva atenció en l'èxit dels socialistes, comença a senyalar aquest resultat desaparebut al principi: «El gran partit lliberal, reconeix el «Messaggero», no ha pogut salvar molts de sos membres més que obtenent el concurs — qui no era desinteressat — dels clericals. El dia que plauria abandonar els moderats a llur destí, una gran part d'aquests desapareixerien...» Aquest diagnòstic d'un diari llegidíssim prova que's pot parlar d'una victoria que no's veu pas, d'una victoria catòlica.

«Per ésser complet en aquest quadre parlamentari, ens resta mencionar una desfeta sensible, la dels republicans. Poc a poc disminuïts a cada retorn electoral, eren encara vint a Montecitorio; avui són deu. Els republicans italians no són més que un partit històric.»

Lo que seràn amb el temps els republicans espanyols.

“Lletanies profanes”

den Carles Soldevila

Petit i gloriós de color i de sabor, com les maduixes *qui es fonen dins la boca i fan aquell perfum*, aquest llibre és tot ell un himne a la paraula clara. Gran joia és que els joves poetes pugin ja alliberats de la mullura romàntica, però an això tantmateix ja hi erem avesats. Lo més gloriós és que fins la darrera roncanalla del romanticisme, la follia de la paraula obscura, sia ja fora del llur abast.

En Carles Soldevila, el jove poeta de les «Lletanies profanes», és un amabilíssim faedor de petites claretats, no per petites gens desjectívoles, car obra de saviesa és i d'alta inspiració el limitar l'enorme claretat del cel—fàcil al percebre—a les humils gracies de la terra, qui s'esmunyen a la vista dels qui no tenen l'esguard inspirat.

I amb aquesta claretat tranquil·la i plàcida, no mai tumultuosa, En Soldevila clarifica l'amor amb l'encís del cant. Tota follia de grandesa, de vaguetat, d'indecisió, d'enlluernament, tant amades dels romàntics, és fuita davant la llum modesta i sanitosa de les coses humils, de les tovalles en la taula parada per l'Amor, de les maduixes qui dormen damunt un llit de fulles, del corriol que passà sovint junt amb l'amada, de les roques saccejades pels infants per tal d'obtindre'n plujó de maragdes, de les llenyes seques qui crepiten en la llar severa i patriarcal, del nacre dels rosaris, transparent de besades.

Car no cal dir que En Soldevila canta (canta? no diríem més bé *dedica*?) l'amor humana, l'estimada, que és sens dubte la

més digna de dedicació de totes les coses de la terra. Ell és jove i somrient i moral! Sa manera poètica és tantost vella, tantost nova, però serà sens dubte nova del tot, quan el seu seny poètic sia arribat a plena maduració. No és pecat començar imitant, sols l'imitació siga l'alçaprem per enlairar-se a la conquesta de la propia personalitat. Y això és lo que hem vist en el nostre poeta. Tot ell flaireja a Maragall, per la elegant negligència de la forma i per la expressió directa—sense ironia—del sentiment clar:

Matí. Tot és monòton, tot és gris,
una pluja monòtona i igual,
un cel de plom, monòtonament llis.
Avui creix ton record omnipotent;
creix, creix, i es fa *visió* que té quelcom
de foc en la fredor d'aquest *ambient*.
Avui el teu somrís—aquell somrís!—
i l'auria serenor de ton esguard
haurien jo no sé quin nou encís.

Però sobre aquest fonament de l'imitació maragalliana, En Soldevila hi vesteix la propia personalitat que jo he cregut expressar dient que la seva obra és l'himne a la paraula clara. I aquí clara no vol dir solament intel·ligible, sinó també concreta, limitada, flairosa. No hi hà por en dir-ho. Ara rai que ja la sabem la valor de la limitació. Justament en saber limitar en un petit símbol l'expressió de les grans idees i dels grans sentiments rau manta vegada el mèrit dels homens.

Es clar que an aquesta estilització de l'estètica maragalliana feta per En Soldevila, hi han col·laborat altres elements, entre els quals cal comptar en primer terme la depuració de la llengua feta per els nostres joves, senyaladament per En Carner, i l'ardua conquesta de la discreció en el gust, en la qual ha devingut gloriós en Xenius; però el nostre poeta és estat tal vegada el primer en fondre tots aquests elements dintre'l geni poètic, per oferir-nos una primera mostra, no superada encara per ningú, de poesia discreta i clara. Ell ha començat per bon camí la conquesta de la terra gloriosa de l'ensomni, que per ell no ha d'ésser altra que la d'aquells camps en primavera que, en presència de l'amada, li encomanen aquella *plàcida alegria de sebre que són seus*.

Bé ens permetrà, però, dir-li que tot fent el lluminós camí, caldrà que deixi qualche petita romanalla que encara li queda de la lectura dels poetes tumultuosos, com per exemple la diptongació castellanitzant de certes vocals que en català formen síl·labes distintes: *visió, gloriós, diamant, tebior*, són en bon català mots trísil·labics. Llevat de això i de algún epítet indiscret com aquell de les *èpiques cingleres*; vera excepció en ell qui és un excel·lent adjectivador, el llibret d'En Soldevila és un gerricó de cristall no ben plè, d'aquell vi lluminós i fort que sols la nostra terra lleva.

CARLES DE MONTGOI.

El Revisor

Comèdia en cinc actes, de Nicolai V. Gogol

(Continuació)

EECENA V

Chlestakov, sol.

CHLESTAKOV.—Aniria una mica malament si es negava en absolut a donar-me dinar. Que'n tinc unes ganes com mai n'havia tingudes I si per ventura comerciava amb els meus vestits? Vendre per exemple els pantalons? No, val més famejar una mica, però tornar a casa a la moda de Petersburg. És una llàstima que Jochin no hagi volgut llogarme cap cotxe. El diable m'emporti, que no estaria gens mal tornar a casa en cotxe, fer-me carregar en tal diable de manera per sota 'ls balcons dels senyors propietaris veinats, amb els fanals encesos i al darrera Ossip de lloreia. Quin enrenou quan jo em presentés! «Qui és, qui és?» I el lacai entra (*es posa encarcerat com un lacai*): «Ivan Alexandrovitz Chlestakov, de Petersburg, maneu rebre'l?»—Però que se saben aquests bocins de pagesos això que vol dir: «maneu rebre'l?»... Hu, a casa d'ells, que hi rodí algún troç d'hisendat, el primer ventre del país, que simplement s'empeny com un ós dret cap a dins el saló... Hi topeu amb una bella filleta i li dieu: «Senyoreta, gosaria jo...» (*es frega les mans i fa una inclinació de salutació.*) Uf! (*escup.*) Fa fàstic i tot, tan tes ganes de menjar.

ESCENA VI

Chlestakov, Ossip, després el servent.

CHLESTAKOV.—Bé, i què?

OSSIP.—Ara porten el dinar.

CHLESTAKOV (*aplaudeix i fa saltirons sobre la cadira*).—Ara el porten! Ara el porten! Ara el porten!

SERVENT (*amb plats i un tovalló*).—L'amo diu que és la última vegada que us entaula.

CHLESTAKOV.—Bé l'amo, l'amo.. Que se les guardi per ell aquestes plasenteries... Que hi duus aquí?

SERVENT.—Sopa i rostit.

CHLESTAKOV.—Què? Només dos plats?

SERVENT.—Sí, només dos.

CHLESTAKOV.—La cosa absurda! Això el meu estómac no ho comporta! Dignes-li que això és inoít... massa poqueta cosa!

SERVENT.—Doncs l'amo encara diu que és massa cosa.

CHLESTAKOV.—I salça, com no n'hi ha?

SERVENT.—De salça no en tenim.

CHLESTAKOV.—Com que no en teniu? Jo mateix he vist, tot passant per davant la cuina, com ne coïen una abundància... I avui dematí al menjador hi havia dos homenets tots rabuçuts, que menjaven moll i altres coses.

SERVENT.—Sí, en tenim i no en tenim—segons.

CHLESTAKOV.—Com que no en teniu?

SERVENT.—Molt senzill,—si nó, no.

CHLESTAKOV.—I de molls, i de peix, i de costelles?

SERVENT.—O, són pels personatges.

CHLESTAKOV.—Ai imbecil.

SERVENT.—Sí.

CHLESTAKOV.—Tu, porcell abominable... Perquè ells mengen i jo no menjo? Perquè,

el diable t'emporti, jo no puc? Que ells no són viatgers igual que jo?

SERVENT.—Sí—però són tot una altra cosa.

CHLESTAKOV.—Com una altra cosa?

SERVENT.—Són correctes, tal com cal! Ells —això és a la mà—ells paguen.

CHLESTAKOV.—Amb tu no s'hi pot enraonar, ets un imbecil. (*S'aboca la sopa i comença a menjar.*) Quina sopa és aquesta? És aigua clara, el que has abocat a la soperà; no té cap gust del món, només put. No la vull, duu-me'n una altra.

SERVENT.—Ens l'endurem. L'amo ha dit: «Si no la voleu, bé, no cal»

CHLESTAKOV (*retenint el plat amb la mà*).—Bé, bé, bé... deixa cap-cigrany! Em sembla que't prens massa coll amb els hostes, tu: jo, amic, sóc de mena molt diferent! Amb mi, t'ho aconsello, amic... (*menja*). Déu meu, quina sopa! (*Menja més*). Juraria que cap home del món ha menjat mai una sopa com això: en comptes de les llunes del brou, plumetes. (*Talla la gallina*). Ai, ai, ai quina gallina! Porta el rostit!—Ossip, aquí hi ha encara una mica de sopa, pren-la. (*Talla el rostit.*) Quin rostit és aquest? Això no és pas cap rostit.

SERVENT.—Doncs, què és?

CHLESTAKOV.—El diable ho sab què cosa és, però no rostit. Massa que ho veig, és una destrat rostida, però no pas filet de bou. (*Menja*). Bargants, canalles! Com mantenen els hostes!.. Se m'arruinaràn les barres, només que en mengi un mós. (*S'escura les dents amb el dit*). Infames! Més dura que una escorça! És impossible de menjar-s'ho; fins les dents se'ns tornaràn negres amb aquestes menjades. Perdularis! (*Es torca la boca amb el tovalló*). No hi ha res més?

SERVENT.—No.

CHLESTAKOV.—Bargants, innobles! Ni cap salça, ni cap pastig! La gent inútil! Vetaquí com plumen els viatgers!

(*El servent despara la taula i se'n emporta els plats juntament amb Ossip.*)

ESCENA VII

Chlestakov, després Ossip.

CHLESTAKOV.—En bona fe, com si no hagués menjat res; això encara m'ha sulfurat la gana. Només que tingués uns quants kopeks dins la bossa per fer-me comprar un llonguet.

OSSIP (*entra*).—Vetaquí arribat el batlle, no sé per què, que s'informa i demana per Vos.

CHLESTAKOV (*amb un surt*).—Ja ho téns! El cap de bou del fondista que ja ha anat a planye's! I què, si em tanca efectivament a la presó? Maleit sigui! I si provava de noble manera, potser que jo sense protesta... no, no, no ho faig pas. Per aquesta ciutat hi badoquen oficials i gent a tot arreu... jo que els he volgut ensenyar que cosa és el bon tò, i ja he començat de fer l'ullet a la filla de un comerciant... Això no va... Però què pensa, com gosa a la fi i al cap? Què sóc jo per ell, un comerciant o un menestral? (*S'encoratja i fa pit enfòra*). Li diré dretament: «Com goseu? Amb quina mena de dret...?» (*La balda de la porta es belluga; Chlestakov s'arronça.*)

ESCENA VIII

Chlestakov, el Batlle i Dobtáinski. El Batlle fa un pas i s'atura. L'un i l'altre es mirren esporuguits una estona, amb els ulls molt oberts.

BATLLE (*encoratjant-se i quadrant-se militarment*).—Tinc l'honor de saludar-vos!

CHLESTAKOV (*inclinant-se*).—Bon dia.

BATLLE.—Perdoneu.

CHLESTAKOV.—De rès, de rès.

BATLLE.—Com a batlle i cap d'aquesta ciutat, tinc el dever de vetllar, que als forasters i a les persones d'altura no se'ls faci cap tort.

CHLESTAKOV (*a la primeria balbuseja, però a la fi parla alt*).—Què hi faria jo?.. No és pas culpa meva... amb tota seguretat... pagaré... m'enviaràn de casa el que... (*Bobtáinski mira per l'esclatxa de la porta*). Ell sí que en té la culpa: em dona un bou dur com una viga; i la sopa—el diable sab que hi ha abocat, que he tingut d'aviar-la per la finestra. Tots els dies em tortura per fam... El tè és una cosa mai vista: fa olor de peix, no de tè. Per què doncs jo... Encara això mancava?

BATLLE (*esporuguit*).—Perdoneu, la culpa us dic que no és meva. La carn del nostre mercat sempre és bona. Són els marxants de Cholgorov que la duen, gent molt honesta, de conducta molt moral i exemplar. Jo no sé pas, en bona fe, de on se la treu la seva carn. Però si nó... aleshores... em permeteu que us proposi de passar a un altre allotjament?

CHLESTAKOV.—No, no ho vull! Ja sé jo què cosa vol dir «un altre allotjament»: això vol dir—a la presó. Però quin dret hi teniu? Com goseu?.. Perque jo... perque jo... jo sóc funcionari a Petersburg... (*coratjós*) jo... jo... jo...

BATLLE (*apart*).—Oh, Déu sant del cel, quina ira! Ho sab tot! Aquesta maleida gent del comerç li han contat tot!

CHLESTAKOV (*cada vegada més coratjós*).—Per cap de la ciutat que sigueu i per més escamot que dugueu—no hi aniré! M'adreçaré directament al ministre! (*Bat amb el puny sobre la taula*.) Quí sou Vos? Què us heu pensat?

BATLLE (*redreçant-se i tremolant de tot el cos*).—Gràcia, gràcia, no em perdeu! Tinc dona... i mainada... no feu la desgracia de un pobre funcionari!

CHLESTAKOV.—No, no vull pas! Només això mancava! Què se me'n dona? Perque Vos teniu dona i mainada jo tinc d'anar a la presó? El bell fonament! (*Bobtáinski guaita per l'esclatxa de la porta i s'amaga astorat*.) No, us en regració humilment, no ho faré pas.

BATLLE (*tremolant*).—Per inexperiencia, Déu meu, per inexperiencia. Manca de capacitat per un càrrec tant difícil... Volgueu judicar vos mateix: el sòu no arriba per tè i sucre. I si hi han hagut sobornacions, creieu que pures bagatel·les: coses per la taula o per guarnir vestits... I en el que fa a la viuda del sub-oficial, la marxanta, que diuen que l'he feta açotar, és una calumnia. Ho

han inventat els meus enemics; són gent capaços d'assassinar-me i tot.

CHLESTAKOV.—I què tinc que veure amb ell?... (*reflexionant*). Jo no comprenc per què me'n parieu dels vostres enemics, de la viuda de un sub-oficial... La dona de un sub-oficial és tota una altra cosa, però a mi no teniu pas dret d'açotar-me, no gosareu pas ni de molt lluny... Només això caldria! I ara! Us repeteixo que pagaré, però en aquest moment no tinc cap diner. Justament perxò sèc ara aquí, perque no tinc ni un kopek a la bossa.

BATLLE (*apart*).—O quina peça refinada! Mireu a on apunta! Quines boires deixa anar! Que s'orienti qui voldrà! Un no sab per quin cantó aniria. Però ho provaré, que vagi a on vulgui. El que serà, serà, tant si encerto com si no encerto. (*Fort*.) Si efectivament teniu manca de diners o de qualsevol altra cosa, estic disposat a servir-vos. El meu deure és ajudar els forasters.

(*Seguirà*)

Trad. C. R. B.

Primer Congrés d'Art Cristià a Catalunya

Ofici espiritual de l'Art

V

Lo qual demostra la necessitat que té de una direcció l'esperit artístic. Los antics escriptors comprenien en un mateix concepte, expressaven amb un mateix mot l'esperit i el vent. Perque en realitat l'esperit i el vent tenen moltes qualitats comunes. Tots dos mouen, transporten, serenen, fertilitzen; o enrunen, dissipen, empesten i assequen i maten, segons con són, i la direcció que tenen. I dins del concert universal, tots los elements que l'integren, han de seguir la trajectoria exigida per a la finalitat del llinatge humà aquí a la terra, que aspira a una sublim unitat d'esperit en la perfecció. I no heu de creure, Senyors, que aquesta unitat d'esperit signifiqui una limitació, perque la perfecció és infinita, puig és una manifestació del Ser essencialment infinit, i així és que dintre d'aquesta unitat, per centuries i centuries que'l món duri, no li faltarà mai a l'esperit artístic ample espai per a volar, i la verdadera creació artística sempre trobarà caires nous de la bellesa per a manifestar als homens. Considerem, Senyors, les diversitats de la visió poètica de la vida humana de des Homer, en sos poemes helènics, fins als poemes provençals d'En Mistral; de des los tràgics i còmics grecs als moderns espanyols, francesos i inglesos; lo contrast en la visió de la humanitat entre l'Allighieri i Cervantes; i veurem clarament la immensa varietat que cab en la producció artística, sens que hi hage cap necessitat de moure's mai del bell horitzó, aon domina la perfecta armonia.

La direcció no vol dir limitació, no és una

amputació, una disminució de l'esperit, sinó un aussili, un augment necessari per a arribar a la perfecció: sens la batuta del mestre fóra impossible la armonia, i amb ella se obté l'agradable concert de sers diferents, independents l'un de l'altre, però amb unitat d'esperit.

Per la unitat suspiren totes les criatures. Lo sentiment de la unitat nos ha juntat aquí en lo present Congrés, ell ha constituït les ciutats i ha sigut lo generador de les nacions, i és lo propulsor de aqueixa entitat immensa, que anomenem la humanitat, per la qual amb sospirs de son amantíssim Cor pregava Jesús, Senyor nostre, al seu Pare celestial. L'Art és un gran medi d'unió, perque l'Art, com deia, estimula a l'amor, i l'amor uneix. Els monistes, com ara s'anomenen los materialistes, per a dissimular lo seu rebaixament, senten aquest impuls de la unitat, però no tenen prou forces per a arribar a la seva comprensió. Tota la universal existencia té un mateix principi i un mateix fi, i el llinatge humà és com lo vincle que dona unitat moral a la existencia mundana: totes les parts del globo formen un món per raó de l'home qui les habita. L'univers és hù per l'home, i la humanitat és una per Deu.

Per consegüent, Deu és la regla de totes les coses, i totes les coses per una intrínseca necessitat se refereixen a Ell, i això és la raó essencial de la armònica coexistència dels sers que anomenem l'univers. I per lo mateix que aquesta immensa unitat dels sers té per aglutinant un amor infinit, puig Deu és amor, segons Sant Joan, essent l'Art un medi d'estimular l'amor en lo cor dels homens, és clar que son ofici espiritual és es-

ROYAL

◆ Cada tarda Tè-concert ◆ Souper-concert a la sortida dels teatres ◆

RESTAURANT * Menú desde 5 pessetes

Rambla dels Estudis, núm. 8

El Saló més elegant de Barcelona per banquetes i lunchs

campar pel món la eficaç influència de la bellesa, per lo qual tothom reconeix que l'Art, quan segueix la direcció indicada per la seva pròpia naturalesa, suavitzava en gran manera les costums dels homens i és un factor indubtable de civilització. No és per ventura una de les aspiracions de la civilització, no és un desig explícit del nostre redemptor Jesús, la unitat espiritual del nostre llinatge, unitat que significa no una amputació dels sers particulars, no una cohibició individual, sinó un complement i perfecció de la seva naturalesa? La harmonia universal, lo concert de les veus de tots los sers, tant animats com inanimats, lo mateix del cel que de la terra, lo chor immens de la creació, de la qual, com canta lo sagrat poeta hebràic, se exhala un himne al Criador de totes les coses, no és com una lliçó de l'ofici espiritual que l'Art humà ha de complir aquí a la terra? La unitat divina de tots los elements de la creació, que existeix no solament en l'ordre de la Veritat, sinó que també en l'ordre de la Bellesa, és una manifestació inefable del Ser, de qui deriven tots los altres, los quals tenen per finalitat un enamorament perdurable, segons ensenya la revelació cristiana, en conformitat amb les aspiracions de la nostra naturalesa. I aquesta harmonia universal, de la qual l'Art és també un element, la expressà En Núñez de Arce, amb los següents versos:

Arpa es la Creación, que en la tranquila
inmensidad oscila
con ritmo eterno y cántico sonoro,
y no hay murmullo, ni rumor, ni acento,
en tierra, mar y viento,
que del himno inmortal no forme coro.

Perque encare que l'Art és com una creació humana, aquesta creació lluminosa dels fills d'Adam, no és altra cosa que un resplendor de la llum divina que la naturalesa i la revelació comuniquen a l'home, i de consegüent és com un ressò de la veu divina que continuament parla als homens i els illumina i consola. No en và, amb consentiment unànim, los pobles han dit que en l'Art hi havia un *quid divinum*, i de ell han servit per a elevar a Deu lo seu esperit; i les grans manifestacions artístiques són totes dirigides a Deu, perfecte o imperfectament però sempre excitades pel sentiment de la divinitat, que viu en lo cor de l'home, fins quan enganyat per les seves passions camina per les pecaminoses vies dels vicis, de la vanitat i de la mentida.

Me sembla que pot assegurar-se que l'escepticisme absolut, que la mort total del sentiment de la Divinitat en l'esperit de l'home, seria igualment la mort de l'Art. L'Art és com un cultu de la Bellesa; tret Deu de la bellesa aquesta no té existencia real. En tal situació d'esperit així com cada hù se fa son deu, també cada hù se fa la bellesa a mida de son gust. La con-

templació de l'ideal, per medi de la qual l'artista obté la inspiració, aleshores és impossible perque l'ideal no existeix, si se'n parla és per un pur convencionalisme, però sens vida; i l'Art se converteix en artifici.

I avui, Senyors, convé estudiar aquest assumpto, que està íntimament lligat amb la religió, puig existeix una tendència que així com considera que la religió és un fruit de l'esperit humà, que a l'home no li vé de fóra, sinó que neix i se forma en les interioritats de l'ànima; així també fuig de considerar a l'Art com de descendència divina, com un resplendor de lo infinit i etern, com un ressò de l'harmonia vivent, com una interpretació de la bellesa difundida per tots los sers animats i inanimats; i vol dar als grans artistes una potestat personal, absoluta, superior a la Llei de la harmonia universal, a la Llei de la naturalesa, i els califiquen de *super-homo*, i els fan de més alta categoria que la Iglesia i la mateixa revelació cristiana fa als profetes, als qui reconeix inspiració sobrenatural i divina; puig lo profeta únicament transmeteix la llum divina, i el *super-homo*, segons aquesta doctrina, té la llum pròpia, i així com lo profeta verdader sempre està en perfet paral·lelisme amb la naturalesa, lo *super-homo* vol reformar la naturalesa humana, i fins capgirar-la, i es creu que ell porta lo motllo del bé i del mal, i que la societat ha de subjectar-se a la seva intel·ligencia sobirana.

Mes la vella faula dels gegants qui volien escalar lo cel, i es despenyaren miserablement trencant-se el coll, o el fet que ens relaten los nostres llibres sagrats de aquells qui volien alçar una torra que arribés al cel, resultant d'això, no entenent-se els uns als altres, que vingué la confusió de llengües, són cassos típics que's reproduïxen en totes les èpoques en que'ls homens ensuperbits i prescindint de Deu, volen fer de déus, i acaben per ésser menos que homens, puig contrariant la naturalesa i volent reformar-la, produeixen monstres, que tal vegada seràn exemplars interessants en lo museu de les vanitats mundanes, però que no serviràn per a mantenir la vida noble i armònica dels homens, ni per a suavitzar les costums, i elevar la civilització dels pobles.

L'Art no pot eixir-se de la concepció total de la vida humana aquí a la terra, ni deixar de considerar-se com un de sos elements, devent armonitzar amb tots ells per a contribuir al bé del nostre llinatge.

VI

Es cert que té una especie de universalitat, que fa que la seva modalitat s'estenga a totes les disciplines humanes, a tots los rams de la civilització i a tots los elements socials; que per a que l'home sobressurti en alguna de les professions intel·lectuals, i fins en les mecàniques i en la vida col·lectiva, és necessari que tinga quelcom d'artista, que si això li manca, no difundirà la seva llum, la seva obra no serà lluminosa, li faltará aquell resplendor que ha de fer-la atractiva; i aquest fet general, que tothom pot comprovar en la experiencia social dels homens qui han exercit alguna influencia pública, no és altra cosa que la comprovació del principi d'aquell antic filòsof, qui proclamava que la bellesa era lo resplendor de la veritat; puig és clar que la veritat, per a ésser evident als ulls dels homens, ha de ser resplendent, i fins lo motlle més insignificant, per a que sia veraderament artístic, és necessari que tinga un cert resplendor, que agradi no solament als ulls de la carn, sinó que també als ulls de l'enteniment, que sols se pot complaure en la veritat armònicament expressada.

Però l'Art, que pot justament reclamar la llibertat d'esperit, la qual és lo dó més excel·lent que Jesús ha fet als seus deixebles, ha de tenir conciencia de sí mateix, i mai oblidar que, com totes les coses criades, està en mans de Deu, i considerar-se ministre de Deu en la noble missió de posar en evidencia als ulls dels homens la bellesa, que és un dels atributs de la sobirana Essencia.

I no vulgueu creure, Senyors, que això sia l'ofici solament de l'Art religiós; perque sempre en Deu vivim, nos movem i som, i per lo tant està present per tot, i en totes les coses i en tots los temps en los quals discorra la nostra vida: i els antics gentils, quan consideraven en l'Art un *quid divinum*, no feien altra cosa que expressar l'ofici de l'Art, que consisteix, a sa manera,

Goma, Ortopedia, Higiene

Cotons, glaces i benes

Braguers i faixes ventrals a mida

TUSELL GERMANS - Barcelona

Fàbriques: —

Goma i cel·luloide.—Font honrada, 3
Apòsits antisséptics.—Vila Vilà, 89

Botigues i magatzems: —

● Ronda de Sant Pere, 12.—Fontanella, 20 ●

— Enviem catàlegs a Farmàcies i Droguerías —

en divinitzar la vida; i la confusió que avui molts fan entre l'Art i la Religió és un error que dimana d'aquest mateix principi mal entès; és a dir, confonen la elevació de la vida en l'ordre natural i purament temporal i humà (com molts també hi confonen la filosofia), amb la Religió sobrenatural, portada i sostinguda pel mateix Deu i Senyor nostre al món, com a camí i medi per a practicar la virtut, unir-se d'esperit i de cor amb Jesús son Fill substancial, i amb la participació dels seus mèrits, fer-nos dignes de participar també de la seva eterna gloria.

Puig que l'Art, Senyors, té un ofici espiritual i l'esperit cristià té un caràcter especialíssim, és clar que aquest esperit ha de ésser el qui animi o informi l'Art cristià. L'Art cristià no'l constitueixen les formes, sinó l'esperit. No és tant fora de lloc com sembla, dir aquí que les formes artístiques són com les formes polítiques, que la Religió cristiana totes les admet, mentres sien honestes i justes: lo que fa cristians a la política i a l'art, no són les formes sinó l'esperit. Segons la verdadera doctrina teològica, lo Verb de Deu, lo Verb de la Veritat, sempre i en totes les èpoques, ha il·luminat a l'esperit humà, però amb diferència de intensitat. De des lo principi, doncs, la llum que despedeixen la filosofia i l'art té un origen diví; però la seva llum sovint queda entorpidida per les tenebres humanes, i fins moltes vegades aquesta llum, prostituïda per les males passions, se converteix en vehícol de perversitat, d'error i de corrupció. Però amb Jesús, Verb de Deu, se difundí entre'ls homens la plenitud de la veritat i de l'amor de que és capaç lo nostre llinatge aquí a la terra. L'Art viu de la Veritat i de l'amor, i de consegüent en això consisteix la essència de la seva vida.

Lo Verb de Deu vingué al món per a encaminar totes les coses a son fi, i l'Art ha de cooperar també an aquesta suprema direcció. La evolució complerta de la humanitat segons ensenya Sant Pau, (1) importa la subjecció de totes les coses a Deu per medi de Jesús; i fineix lo cicle del nostre llinatge amb la subjecció de Jesús, que és son cap, al Pare universal de tots los sers capaços de coneixe'l i d'amar-lo. L'art cristià és un dels fruits de la Redempció, i no pot eixir-se de la total finalitat que importa l'ordre establert per Jesucrist en les coses humanes, i exerceix la nobilíssima funció de cooperar a la divina empresa de elevació, dignificació i glorificació del nostre llinatge.

Tal vegada, senyors, semblarà als qui són esclaus de les actuals i superficials preocupacions, que jo vull fer que l'Art sia teocràtic, més no so jo qui li faig, sinó que ell ho és per sa propia naturalesa, tant entre gentils com entre cristians. Deu és la font de la

vida, és infinit, etern, immens. Vivint, doncs, dins de Deu, ja veieu quina amplitud i excelsitud té lo laboratori artístic, com creix l'ànima creadora de l'artista posada en contacte amb Deu. L'entusiasme - acompanya sempre a la acció creadora de l'artista, significa l'estat de la seva ànima a l'hora de la producció; i la paraula entusiasme és la més teocràtica en lo món de l'Art, puig significa, no per imposició cristiana, sinó per la finura de l'instint helènic que la inventà, Deu agitant, movent l'ànima de l'artista. I és clar que l'artista cristià, qui creu que Jesús és lo Verb de Deu parlant als homens, a l'exercir son ofici espiritual en la societat, a l'interpretar la bellesa per a contribuir a l'armonia humana i donar un noble solaç als mundans, afeixugats amb lo pès dels treballs i contrarietats de la vida terrenal, l'esperit de l'artista que és com un brillant, que delecta amb los jocs de llum que reflexa, si és cristià ha de brillar a l'influx d'aquella Llum sobirana i indefectible, que és Jesús, qui digué: jo so la llum del món.

La intensitat i la puresa de llum de l'Art cristià, és indubtable que prevaleix sobre la llum de totes les altres manifestacions artístiques del món. L'Art del mateix Imperi del Sol naixent, que's distingeix per la seva magnificència, cercarà, i cerca ja la llum de la cristiana Europa, qual civilització artística se va extenent per tota la terra. Però la vella Europa ha de renovar son esperit, per a contrarrestar los efectes de les delícies pecaminoses que l'avenç material li proporciona, puig la carn no serveix per a res, i sols l'esperit vivifica. Vosaltres, Senyors, haveu amb molta oportunitat volgut, que en la inauguració del vostre Congrés de Art cristià, com a basa i fonament de les lliçons i conferències que han de dar-se, se tractés en primer lloc de l'ofici espiritual de l'Art.

Donant lícitament a la comoditat de la vida la part major que la mateixa Providència, qui governa la societat humana, proporciona als homens moderns, mai hem d'oblidar que'l solaç principal, que'l goig més noble, que la satisfacció que dignifica, sempre ha de tenir una basa espiritual. Quan contemplem, per exemple, aquells palaus reials del Monestir de Santes Creus tant simples i tant elegants, aon l'esperit reposa, i els comparem amb certes cases modernes aon sembla que la complicació i el luxe sien la ostentació més que no pas de l'esperit, de una caixa plena de cabals, veiem en los

primers una superioritat de distinció i de dignitat, reveladora d'un gust més elevat. An aquesta elevació del gust, vosaltres, artistes cristians, hi haveu de contribuir en gran manera, perquè'l gust és una condició de la nutrició tant en l'ordre físic com en l'ordre moral. Lo que agrada nodreix, diu l'antic principi, i segons sia la nutrició de l'home, serà la seva sanitat. Una generació que té lo gust depurat, elevat, que no's complau amb lo groller i brut, cerca per a la delectació de la vida lo que il·lumina l'enteniment, fortifica lo voluntat, i enforteix los sentiments, i aleshores la existencia humana se revesteix d'una verdadera dignitat; i la dignificació i la elevació de la vida sobre la terra és l'objecte de l'ordre natural de les coses, i de l'ordre sobrenatural de la gracia, que condueix després a l'home a un terme sublim i celestial.

Lo concepte que enclou la paraula Art cristià, manifesta la intersecció, la comunicació entre la naturalesa i la gracia, la unió de lo sobrenatural amb lo natural, que és com la essència del cristianisme. En los Sagraments se produeix un efecte espiritual amb medis materials, la gracia divina se comunica per medis naturals a l'ànima. Per ells se verifica un comerç trascendental: l'esperit i la materia, lo natural i lo sobrenatural, el criador i la criatura se relacionen, s'alien i s'uneixen, tot per a elevar la criatura humana a un ordre superior de vida. L'Art cristià, en la esfera natural de les coses, per a l'home viador, peregrí sobre de la terra, és com una ombra d'aquesta trascendental comunicació que té per objecte enriquir a l'esperit humà. Segons lo text sagrat, Jesús donà als Apòstols la missió de predicar l'Evangelí a tota criatura, i de consegüent l'Evangelí ha d'ésser llei de totes les creacions humanes: de l'art, de la ciencia, de la industria, del comerç, i, en una paraula, de la totalitat de la vida. Lo qualificatiu de cristià, afegit al concepte Art, evidentment significa l'Art que ha rebut lo baptisme, és a dir, la influencia cristiana, perquè, qui no és batejat, no és cristià; i el baptisme, en aquest càs metafòric, importa participació de la gracia, de manera que l'Art, ha d'ésser, en l'ordre natural, un cooperador del Redemptor Jesús en la dignificació de l'home. Així ho ha practicat la Santa Mare Iglesia valent-se de l'Art per a totes les funcions de sa vida externa i pública. Los sentits són les finestres de l'ànima, i com les belles arts influeixen sobre els sentits de

Sastreria : LA EUROPEA : Plaça Sta. Agna, 24
i Capellans, 17.

:: ALTES NOVELTATS ::

d'entretemps i estiu de les més importants fàbriques

PERFECCIO :: ECONOMIA :: PREU FIXE

(1) 1.ª Cor. XV.

l'home, i segons lo gran principi aristotèlic, no hi hà res en l'enteniment que abans no hagi estat en los sentits, l'ofici de l'Art, que sempre, per raó de sa naturalesa, ha sigut espiritual, educador de l'home, dins del Cristianisme ha de resplendir en la infinita llum del Verb etern, i exhalar la bona olor de Jesús; i mediant aquesta llum i aquesta olor que difundeix la forma artística, que són atributs essencials de la Bellesa, com David temperava a Saúl amb lo sò de l'arpa, ell ha de temperar les passions, dissipar les boires, despertar l'enteniment, avivar los afectes i estimular la vida envers aquella eterna Bellesa i armonía que sempre anyorem, perque ha d'ésser lo complement de la nostra existencia, tota plena d'elevats desigs que l'Art encara multiplica al donarnos de Aquella, enigmàtiques anticipacions.

(Acabarà).

La susceptibilidad catarral

Muchas personas padecen de una predisposición marcada al resfriado de cabeza y al catarro nasal. A pesar de todas sus precauciones, salen de un catarro para entrar en otro, siendo el tiempo variable verdadera pesadilla para ellos. Y, no obstante, es sencillísimo el remedio a esta molesta indisposición. Los Pellets del doctor Mackenzy no sólo curan el resfriado en veinticuatro horas, sino que hacen desapaecer por completo esta «susceptibilidad catarral», o sea la propensión al catarro en los que al menor cambio de tiempo cogen un resfriado. Los Pellets dan inmunidad contra los resfriados, como la vacuna contra la viruela. Reblandecen el pecho, facilitan la expectoración y corrigen la tos. Caja, ptas. 1'50 en todas las farmacias.

lo bò, tot lo utilitzable. Són les collites noves que acreixeràn el nostre patrimoni espiritual i la nostra força material.

No conservem, ni com a reliquies, els troços de coses velles no renovades que ens puguin quedar. Aquests troços posats damunt del nostre casal, no fan d'engranall, sinó de espantall.

Imaginem-nos que ara som en aquells dies en què, amb un entusiasme immens, se organitzava el Centre Nacionalista Republicà i En Jaume Carner des de la seva presidència, donava, amb el seu discurs inoblidable, la veu de marxa a la novella host. Per a recomençar aquella acció, avui estem en millors condicions que vuit anys enrera. El primitiu nacionalisme republicà era esquerrista, però d'un esquerrisme tímid i pallid. Ara els catalanistes de la nostra banda, són plenament d'esquerra, d'un ferm republicanisme. Si avui se presentés el Pressupost de Cultura a l'Ajuntament, tindria la adhesió incondicional i unànim de tots els nostres correligionaris. Anys enrera, la campanya en pro del Pressupost va costar al nostre diari 600 baixes. D'allí va partir la completa lliberalització del nostre agrupament. L'U. F. N. R. ha passat quatre anys sense poder avançar pel camí que amb la major bona fè havia emprès. Més ha seguit l'evolució de les idees a la calor transformadora i feconda de la renaixença catalana, i s'ha fet possible que s'establís una fonda unitat espiritual en els principis polítics entre homes com En Layret i En Lluhí i Rissech, com En Corominas i En Govern, com En Carner i En Bastardas, com En Roig Armengol i N'Antoni Suñol.

Però tots aqueixos elements que tenim procedents dels vells partits, no tenen en realitat res que veure amb l'esperit que un dia animà aqueixos partits. Lentament, silenciosament, ha anat elaborant-se la nova mentalitat. El vi del nostre ideal és nou. Dins els vells bots apedaçats se fa malbé.

Més que mai l'Esquerra ha d'ésser nacionalista, federalista, republicana.

L'organització del partit, amb el funcionament complicat dels seus rodatges, també hauria d'ésser pregonament reformada. Està organitzada l'U. F. N. R., en molta part, sobre el padró del vell partit federal, però que ara no ho està massa.

Amb tota aqueixa maquinaria d'Assamblees, Consells, Comissions permanents, Juntes comarcals, Juntes municipals, Juntes de districte, delegats de districte, etc., s'ha volgut donar a l'U. F. N. R. una organització democràtica. La veritat és que aqueixa democràcia resulta en els partits polítics una mera aparença; en realitat crea

De la Premsa

El problema interior de l'U. F. N. R.

La primera, la principal de les nostres afirmacions concretes, és que l'Esquerra catalana ha de deixar de presentar-se com la conjunció de les tres forces originàriament diverses que la constitueixen. La tal conjunció no ha arribat a realitzar-se. Ha sigut un intent fracassat. No hem de mantenir, doncs, la ficció de l'U. F. N. R.

S'ha de confessar que, llevat d'alguns preuadíssims cassos individuals, l'Esquerra no ha pogut aprofitar a la nostra ciutat més que molt poca cosa dels vells agrupaments que la pactaren. La massa que avui té l'U. F. N. R. ha anat elaborant-se en sa major part en els darrers quatre o cinc anys. Som, en realitat, un partit nou, nodrit de gent nova. Per què hem de seguir portant damunt aqueix vestit de pedaços que va confeccionant-se penosament amb retalls dels vestits de les antigues agrupacions? Això no pot fer més que desacreditar-nos, restar-nos simpaties i dar-nos l'especte d'un partit de vella faisó amb totes les tares i xacres tradicionals.

Avui, de cada deu correligionaris, n'hi ha vuit que no procedeixen de cap dels quatre llocs d'origen de l'U. F. N. R.: Lliga

Regionalista, Unió Catalanista, partit federal i Unió Republicana. La creixença de l'Esquerra catalana no l'ha produïda la confluència de les velles corrents, sinó la formació d'una poderosa corrent nova, nascuda en l'ànima mateixa de Catalunya, i que du el nostre jovent, en grans legions batalladores, cap al camp del Nacionalisme lliberal. Aquesta corrent va canalitzant-se en el nacionalisme republicà creat en 1906. L'U. F. N. R. li ha fet després de canal, però ha complert aquesta missió amb greus deficiències, degudes, per dir-ho així, a defectes de construcció.

No vacil·lem més. No ens entoçudim més temps en avançar per un camí que no va enlloc. Hem de començar de bell nou la feina d'organització i propaganda. Hem de fer-nos càrrec de que ara ens posem a treballar i que hem d'empendre la tasca amb doble ímpetu, per a guanyar el temps perdut en una llarga marrada. La nostra gent —la nostra gent veritable— està plena de energies, desitjosa d'iniciar la nova acció necessària. No sent descoratjament, però sí que sent un intens dalit de veure entrar la Esquerra per un camí ample i segur. De les velles collites ja n'hem arreplegat tot

MOSAICS										E										F										ESCOFET										& C									
Paviments					Unifas					Barcelona					Ronda Sant					Pere-8																													

una oligarquia, una colla de petites oligarquies locals i de barri.

Aqueixa organització està fonamentada en l'error vuitcentista de creure que un partit ha d'ésser un cens, o un conjunt de socis de cassinos. Un partit, en el seu concepte modern, europeu, és una força d'opinió. Cap partit triomfa ni avança amb la sola gent del seu cens. Aquesta forma el nucli del partit; però la força més considerable i nombrosa li donen els ciutadans que simpatitzen amb ell, que voten amb ell, que participen del seu pensar i del seu sentit. Si tot se fa a base d'un cens—que sempre resulta mesquí—se converteix en una casa tancada, separada de l'opinió viva, divorciada de l'esperit ciutadà.

En tota agrupació política hi ha homes eminents, representatius, que gaudeixen de la confiança de tots els correligionaris, dels que són al cens i dels que no hi són. La seva influència en la marxa del partit és llegítima, puix encarnen la voluntat del mateix. Pot dir-se la mateixa cosa de tots els individus d'una Junta municipal o de distric-

te, elegida de vegades per unes quantes dotzenes d'amics? Creiem que la nostra comunitat ha d'organitzar-se sobre una base verament democràtica; els seus directors han d'ésser responsables davant del partit, han de respondre als anhels d'aquest. Però els directors han d'ésser els qui realment valen i tenen la confiança dels correligionaris, sense que en aqueixa direcció hi intervinguin indegudament els petits manefles amb fums de prohoms. Cadascú ha d'ocupar el seu lloc, per a que les decisions dels nostres organismes estiguin revestides de plena autoritat i tothom pugui seguir-les de bona gana i amb el cor content.

I queda dit lo que teníem de dir. Potser algunes de les nostres paraules són crues. En aquest cas, la cruessa haurà tingut per objecte una major claretat en l'expressió del nostre parer, mai les ganes de ferir personalment a ningú.

(De *El Poble Català*).

Las estatuas y la decadencia

La iconografía española acaba de enriquecerse con un nuevo monumento. Desde anteaer, Guadalajara se deleita contemplando la efigie del señor conde de Romanones, vaciada en bronce, modelada por Blay, nuestro excelente artista y amigo. Dicho monumento nos brinda la ocasión de discutir un poco acerca de tales glorificaciones y de la falta de sentido y visión histórica con que de un lado se prodigan y de otro se regatean. En el extranjero, en París principalmente, discútese muy a menudo este tema, sometiendo a implacable revisión méritos y nombres. ¿Cómo no hacerlo en España? Lo que pudiéramos llamar «filosofía» y aún «instinto» del monumento es una cosa que nuestro país desconoce en absoluto. En ningún lado se observa mayor incoherencia, mayor desigualdad, mayor desproporción.

Acciones insignes por su trascendencia humana o por su significación nacional y patriótica carecen de todo recuerdo de esa índole, mientras lo obtienen sucesos oscuros, acontecimientos efímeros, verdaderas ramplonerías, olvidadas cinco años después. Claros varones cuya luz perdura a través de las edades no han merecido tal honor mien-

tras lo disfrutaban infinidad de medianías, vulgaridades y anónimos ante cuyo simulacro el viajero tiene que repetirse la pregunta eterna: ¿quién es Pedregal? Nombres que conquistaron, de una manera efectiva, título de inmortales y de universales no cuentan con una triste lápida, y otros que no traspasaron el radio de una provincia ni la memoria de una generación, aparecen encaramados sobre las más estupendas balumbas. Para formar juicio exacto de esa incongruencia sería preciso reunir en una llanura, como se reúnen las tropas en una gran parada, todas las estatuas e imágenes esparcidas actualmente por las ciudades españolas en virtud del capricho, de la pasión momentánea, de la adulación al poderoso, del privilegio jerárquico, del espíritu de bandería, y pocas veces mirando a la eternidad o la gloria indisputables.

Una revista así había de dejarnos confusos. Un simple inventario o censo de toda esa población broncea y mármorea que, desde sus altos pedestales, vigila el tráfico de las grandes poblaciones o preside el sueño de las desiertas plazuelas y los desmedrados jardines provincianos, había de

asombrarnos y devolvernos por ventura la noción del tino que parece haberse ausentado de nosotros. Reconoceríamos entonces, con la indiscutible intensidad de lo gráfico, de los plásticos, el desorden a que obedecen tales tributos y la carencia de todo criterio con que regularlos y discernirlos. Reconoceríamos principalmente que ahí es donde ha hecho más estragos el enfatismo nacional. Y no porque la poesía, y la oratoria, y todo género de literatura no hayan colaborado en ese énfasis, conduciéndolo a desenfrenos inauditos, sino porque el arte de la palabra tiene en sí misma su defensa natural, como la tiene en la reacción del gusto y en la mutación de las ideas, que arrinconan inexorablemente lo falso y vacío de las épocas anteriores; mientras el granito y el metal perpetúan, con terquedad invencible, *todo* lo que a ellos se les confía.

De aquí, pues, la necesidad de una suma discreción en esta suerte de homenajes. Se opone un libro a otro libro, una inspiración a otra inspiración, un discurso a otro discurso. Pero los monumentos no pleitean ni discuten y, por lo tanto, tienen que ser indiscutibles. Las manifestaciones literarias son caducas y pasajeras en su parte mayor y sólo flota a través del tiempo lo que éste ha tamizado o lo que los cataclismos históricos o telúricos respetarán de épocas remotas y apenas conocidas. Pero el monumento queda; queda, aún sepultado, porque las ruinas vuelven algún día a la luz; puede decirse que es eterno; es la más aproximada representación de la eternidad sobre la tierra y entre los hombres y, por lo tanto, sólo debe confiársele el cuidado de cosas eternas, de prestigios inmutables, de consagraciones definitivas. La estatua, el monumento empezó por ser un tributo a los dioses, a los *inmortales*. Después se extendió a los césares, partícipes de esa divinidad. Con la Iglesia mantuvo su carácter sagrado para representar sobre las aras la jerarquía de los excelsos varones admitidos a su culto. Y en los tiempos modernos, ese culto se ha extendido a lo que pudiera llamarse santoral laico: a los inmortales de la patria, de la ciencia, de la civilización.

Cómo se va desviando de su origen, no hay que decirlo en España. Y conste que no trato de molestar al conde de Romanones, el cual declara modestamente que no gusta de «estar a la intemperie», ni de censurar a los maestros públicos que en esta forma han querido demostrarle un justifi-

— EMPRESA DE POMPES FÚNEBRES —

LA EGIPCIA

SOCIETAT ANÒNIMA

La més important d'Espanya-20 sucursals amb telèfon-Central: Pelayo, 44, telèf. 1.113 ♦ Economia. Veritat en els preus

Important: La Egipcia es la única funeraria que posseeix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte que no sia previament desinfectat.—NOTA: Acurat i ràpid servei tant a la Capital com a fora.

cadísimo agradecimiento. Hablo desde un punto de vista general, porque entiendo llegada la hora de que se condense un criterio sobre este punto y cesen las contradicciones y anomalías del enfatismo antes indicado. Por ejemplo: ningún español pretenderá que nuestro siglo, es decir, los últimos cien años, hayan constituido para España una edad de oro. Por desgracia, nuestra decadencia ha seguido y se ha agravado con ellos. Y, no obstante, a juzgar por el tributo estatuario y monumental, ni el siglo de Pericles, ni el de Augusto, ni el de Carlos V o Luis XIV en sus naciones respectivas fueron más preclaros y fecundos.

Desde que tenemos uso de razón, los españoles de este tiempo estamos acostumbrados a oír lamentaciones desoladas sobre la esterilidad y agotamiento de nuestro pueblo que no nos ha concedido un grande hombre, un genio político ni un caudillo de primera magnitud en más de dos centurias. No hemos salido de tres o cuatro notabilidades apreciables, de un grupo selecto formado por hombres sumamente distinguidos y de otra porción algo mayor de personas aptas y discretas en órdenes más subalternos; siendo de observar también que los de mayor capacidad, especialmente en la esfera militar y política, se frustraron deplorablemente y que las mayores popularidades de hace sesenta años recayeron sobre personas mediocres y nos dejan ahora desorientados y corridos. ¿Cómo explicarnos idolatrías como la que estuvo a punto de convertir en rey de España

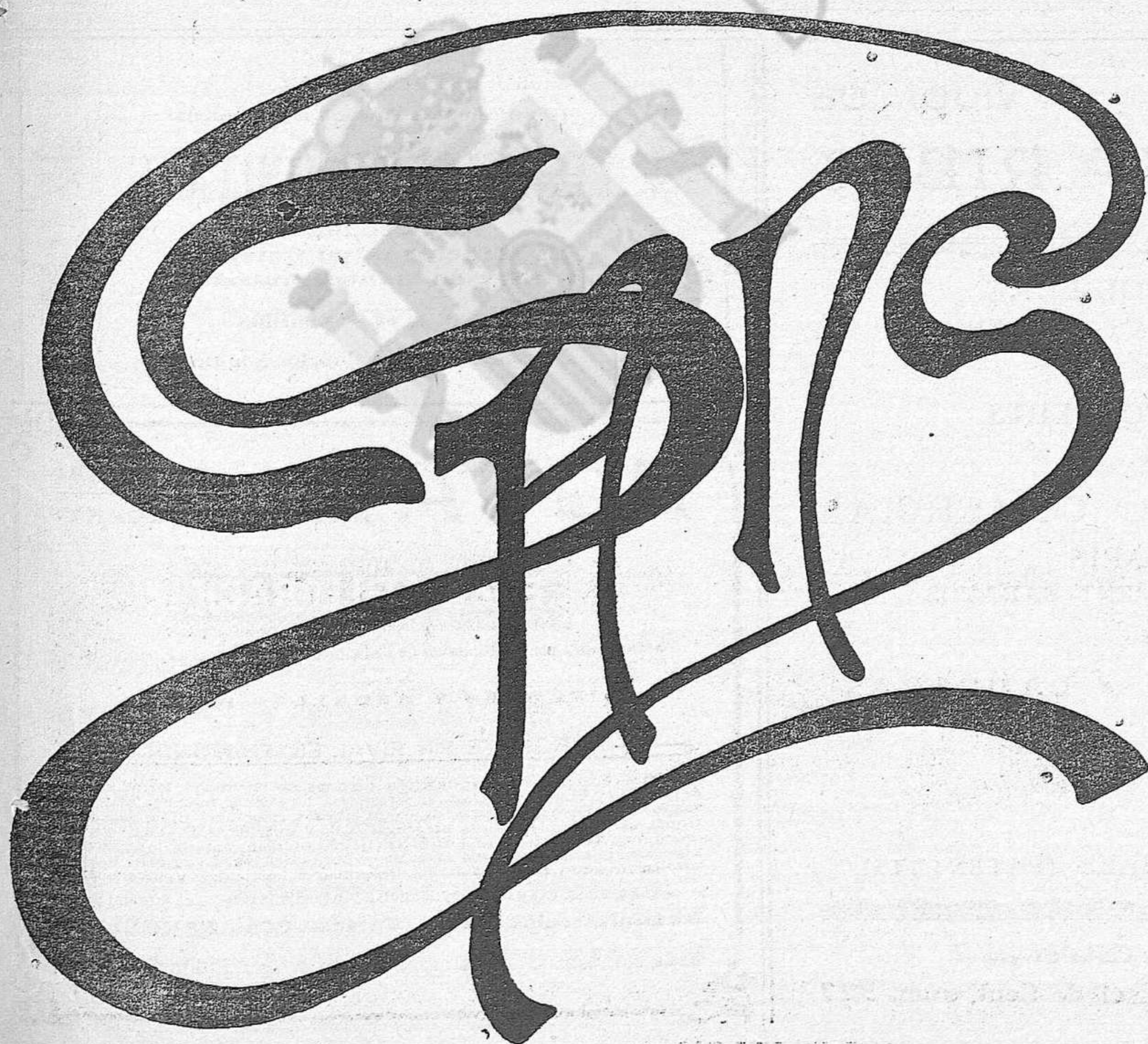
a Espartero? ¿Qué no habríamos de decir hoy acerca de la capacidad y de las condiciones todas del héroe de Luchana? Pues ese fué el hombre providencial para la mitad de los españoles de aquella fecha, que pocos años después de Vergara, ni escucharon siquiera la voz de Balmes, la única que sobre todos los bandos dejó oír una palabra de genio, porque genio es también la elevación de alma y el patriotismo puro y ardiente.

Ahora bien: con esos extravíos o refracciones ópticas producidas por lo contemporáneo sobre el sentido de cada generación; con la propensión hiperbólica y meridional de nuestra raza, hemos convertido un siglo de decadencia política la más lamentable, en un siglo de glorificación para los políticos; hasta el extremo de que se ha llegado a erigir una estatua en cierta provincia por el solo hecho de haber sido nombrado director general o subsecretario—no lo recuerdo ahora—uno de sus felices naturales. La admiración de la oratoria, la brillantez de nuestra tribuna contribuyó también, largamente, a tamañas indiscreciones y a poner más de realce aquella antimonia que otras veces he debido citar y remachar: con la primera tribuna del mundo, al decir de sus entusiastas, hemos sido el país peor gobernado de la tierra, y bien pudiéramos sacrificar el bollo para ahorrarnos el coscorrón. Mientras tanto, la época heroica y grande carece de adecuada glorificación monumental así en lo que respecta a su conjunto colectivo como a sus figuras aisladas.

Falta de proporción, de perspectiva histórica, de coherencia es lo que domina en nuestros póstumos homenajes. Ni seguimos en ellos un orden de dimensión e importancia, ni adecuamos cada homenaje a la medida del mérito: grande cuando grande, modesto cuando modesto, sencillo cuando sencillo. No establecemos ninguna valoración previa ni nos preguntamos cuál será dentro de cincuenta, de cien años, la verdadera magnitud de nuestro ídolo. No revisamos, tampoco y a la inversa, las faltas de perspectiva en que han incurrido nuestros inmediatos predecesores. No nos formulamos esa interrogación: ¿qué hubo de más grande en todo el siglo anterior? ¿quién llegó más lejos, de entre todos los españoles, en su carrera de gloria? ¿quién consiguió la plena, absoluta, universal nominación? Para ser sinceros tendríamos que decir que el último genio universal, incorporado a Europa y a los nombres de todos los tiempos y de todos los países, fué Goya; que unos sesenta años después pareció seguirle Fortuny; que un gran temperamento literario se frustró con Larra, antes de poder conquistar las cumbres de la universalidad... Y que, a juzgar por los monumentos, esos hombres y unos pocos más que ocupan los puestos inmediatos no han existido o fueron pigmeos insignificantes al lado del susodicho director general o subsecretario, de que no puedo acordarme ahora por más vueltas que le doy.

MIGUEL S. OLIVER.

(De *La Vanguardia*).

— Camisería
i Corbateria

— Boquería - 32

:::BARCELONA:::

ESPECIALITAT —
en CAMISES a MIDA

GRAN BARATURA
— de PREUS

AIGUES MINERALS NATURALS

de la

SOCIETAT ANÓNIMA

VICHY CATALÁN

Aigues hipertermals, de temperatura 60°, alcalines, bicarbonat-sòdiques. Sense rival pel **reumatisme**, la **diabetes** i les afeccions del **estómac**, **fetge**, **melsa**. Aquestes aigues, de reputació universal, no mes es venen embotellades i les botelles duen tots els distintius ab el nom de la **Societat Anònima Vichy Catalán**. Cridem la atenció dels consumidors, i molt particularment dels malalts, per tal que no es deixin sorprendre admitint com idèntiques a les nostres aigues d'altres **artificials** que s'ofereixen en aquest mercat amb noms de **fonts imaginaries** que no mes son marques de fàbrica i no fonts de origen.

DE VENTA A TOTES PARTS

Administració: RAMBLA de les FLORS - 18-ent.º

VIUDA DE
JOSEP RIBAS

MOBILIARIS DE LUXE
EN ESTILS CLÁSSICS I MODERNS

INTERIORS COMPLETS

SECCIÓ COMERCIAL
MOBILIARIS
EXTRAORDINARIAMENT BARATOS

METAL-LISTERIA * LÁMPARAS

OBJECTES D'ART

PARQUETS PLEGABLES (PATENTATS)

Despatx: Plaça de Catalunya, 7
Magatzems i Obradors: Consell de Cent, núm. 327

LA HISPANO SUIÇA

Fàbrica de Automòbils Espanyola

Obradors a Barcelona:
Carretera de Ribas, 279
(SAGRERA)
Telèfon 8.250

Telegrames i Telefonemes
Automòbils - BARCELONA

Sucursal a França:
Levallois Perret
(PARIS)

Chassis de turisme de 12/15, 15/20, 30/40 y 45 HP. Els mes ràpits i els mes econòmics de essència, pneumàtics.

Chassis per ómnibus i camions, 15/20 y 30/40 HP. Pera transport de passatgers, servei de col·legis i d'hotels i ambulancies sanitaries.

Per transports de 1 1/2 i de 3 tonelades i servei de correus.

Grupes marins, de 6, 15 i 30 HP.

Per canots de recreu, transports de passatgers, serveis de pràctics de ports salvament de nàufregs i auxiliars de barco de pesca.

Obra nova

(Publicació de la Lliga Regionalista)

LES MANCOMUNITATS

Antecedents

La Mancomunitat Catalana
Lley de Mancomunitats

Preu: 50 cèntims

De venda en les llibreries y quioscs

AGUA MINERO : MEDICINAL
NATURAL : PURGANTE

RUBINAT-LLORACH

Recomendada por las Academias de Medicina de París y Barcelona, etc., etc.

DIPLOMAS Y MEDALLAS DE ORO

PURGANTE SIN RIVAL EN EL MUNDO

Combate eficazmente la constipación pertinaz del vientre, infartos crónicos del hígado y bazo, obstrucciones viscerales, desórdenes funcionales del estómago e intestinos, calenturas, depósitos biliosos, calenturas tifoideas, congestiones cerebrales, afecciones herpéticas, fiebre amarilla, escrófulas, obesidad (gordura); NO EXIGE REGIMEN NINGUNO.—Como garantía de legitimidad, xigir siempre en cada frasco la firma y rúbrica del **Dr. Llorach**, con el esudo encarnado y etiqueta amarilla. Desconfiar de imitaciones y substitutiones.

VÉNDESE EN FARMACIAS, DROGUERÍAS Y DEPÓSITOS DE AGUAS MINERALES

Administración: Calle Cortes, 648 - BARCELONA

Nadie debe estar en su casa sin una botella de agua Rubinat - Llorach